

תפילות השבת

הכנות לשבת

הפרשת חלה ותרומה

סעודת השבת בצוותא היא מסורת עתיקה. אווירה חגיגית ומרוממת ומטעמים מיוחדים הנאכלים בנחת בלוויית שירה, מייחדים אותה מיתר ארוחות השבוע העמוס. ההכנות לסעודה הן חלק בלתי נפרד מחוויית השבת.

בעבר רווחה אפיית הלחם בבית. בעת האפייה הייתה אם-המשפחה מפרישה מן העיסה לכוהנים, שלא הייתה להם נחלה ותבואה משלהם. מצווה זו נקראה הפרשת חלה, או תרומת חלה.

המצווה להפריש חלה מחייבת את כל מי שאופה, אם כי כבר המשנה מציינת את המצווה הזו כאחת משלוש המצוות שנשים התחייבו בהן. ואכן במשך דורות רבים הייתה אפיית הלחם תפקידן המסורתי של נשים. הפרשת חלה אינה מיוחדת לחלות שבת דווקא, וכל אפיית לחם (מעל כמות מסויימת של קמח בעיסה) מחייבת בה. כיום בבתים רבים ההכנות לשבת, לרבות אפיית החלה, הן משימות משפחתיות, משפחה משפחה ומנהגה. מלבד זאת, כיום לא הכול אופים בבית וגם רובנו איננו אופים כמויות כה גדולות המצריכות הפרשת חלה, אולם למצווה זו עשוי להיות מקום גם בימינו כפעולה סמלית של תרומה לנזקקים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וַיְצַוֵנוּ לְהַפְרִישׁ [חֲלָה] תְּרוּמָה.

לוקחים חתיכה קטנה מן העיסה, מרימים אותה ואומרים:

הָרִי זוֹ חֲלָה.

מקדישים כסף לצדקה ואומרים:

הָרִי זוֹ תְּרוּמָה.

כדי לא לעבור על איסור "בֵּל תִּשְׁחִית", מומלץ שלא לשרוף ולא לזרוק את הבצק שהופרש מן העיסה, אלא לאפותו ולשים אותו על אדן החלון, בעבור הציפורים. פעולה זו משמרת את קדושת ההפרשה באופן סמלי, שהרי איננו משתמשים בעיסה לצרכינו, ואת החלק המקודש שבעיסה אנו משיבים לטבע, לבריאה.

אפשר גם לחדש את המנהג לייחד קופת צדקה בבית ולהפריש תרומה כספית במהלך ההכנות לשבת, כתזכורת לכך שאנו חלק מהעולם, ולאחריותנו כלפי הנזקקים בחברה. בדרך זו נזכור בכל שבת, שכשם שאנו נהנים מהמטעמים, אנו גם מזמנים לעצמנו אפשרות לתרום למי שאין להם.

המטבח

שנים אבי מתגעגע למאכליה של אמי.
היא היתה עורכת את שלחן השבת
מניחה על המפה הלבנה
את שפעת ירק הארץ
מניחה את הסלת, מניחה את הבשר
מניחה את העגבניות והשום
היא ידעה לבשל.

כך היה טעם האכל בא ממנה אלינו
וכך היתה קושרת אותנו
כמו עגיות יו יו תוניסאיות
עגיות מתוקות טבולות בסכר נוזלי
מי שושנים היתה מוסיפה סבתי
אם היו מרשים לה
אבל כאן בארץ היתה אמי
מכינה את הסלטים דק-דק
כדי ללכד אותנו ליד שלחן השבת.

לא למדתי מהורי שפה זרה
הורי דברו ביניהם בשפה משנה
אבי בקש מתוקים בפולנית
אמי בשלה בתוניסאית
ואני לא למדתי מהם שפה זרה
רק עברית ינקתי מאם
שלא היתה זו שפת אמה
היא דברה עם אחיותיה בצרפתית
בערבית
ובעגה ההיא היהודית הרחוקה.
במטבח אני לא למדתי שפה זרה
רק עברית.

שושנה יג

עת באה שבת אל ביתנו,
עת עורכים אנו את השלחן,
נעלה התפלה מלבנו,
כתרומת הבצק המוכן.
שנדע להפריש מזמנו,
מן היכלת ומן הנכסים,
שנדע לפרש מלותינו,
גלויים ולא מכסים.
שמחוות הזולת יתפרשו כאן
לכף זכות ובעין טובה,
ויפרש מעלינו כל צער,
כל מכאוב וכל דאבה.
שנפרש מימים שחלפו כבה,
נשאירם מאחור בחיוך,
ונפרש בשמחה על ביתנו,
יום שבת מנחם וברוך.
את ספת שלומך פרש עלינו,
רחמים וחיים ושלום,
להניח ברכה אל ביתנו,
לפרש מלבנו חלום.

הרב עודד מזור

לחם וגעועים

איי-וי-וי-וי
אל מלא אהבה
עשה לנו אצבעות אצבעות נבונות
בוצעות לחם יומנו
בלחלוחית געועים

עודד פלד

עירוב זמנים

המעבר מימי חול לשבת הוא מעבר מהיומיומי אל המקודש, אל המיוחד. המסורת היהודית מציעה להתכונן אליו באופנים שונים. וכך מורה המשנה, שיבדוק כל אדם את עצמו ואת ביתו לפני השבת: "שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה: עשרתם, ערבתם, הדליקו את הנר... ועוד: "חנניא אומר: חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשכה". פעולות אלו נועדו לבדיקה עצמית של כל אדם ואדם כדי לסקור את השבוע שעבר, להשאירו מאחור, להיכנס אל השבת, לתחום הקדושה, העונג והשמחה ולאפשר מנוחה.

חשנה, שבת, ב, ז
בבלי, שבת יב"א

לפניכם שירים וקטעי קריאה שמטרתם לעזור להתכונן למעבר מן החול אל הקודש, ולבואה של "הנשמה היתרה" שאנו זוכים לה בשבת.

שבת המלכה

הַחֲמָה מְרֹאֵשׁ הָאֵילָנוֹת נִסְתַּלְקָה -
בְּאוֹ וְנִצָּא לְקִרְאָת שַׁבַּת הַמַּלְכָּה.
הַגָּה הִיא יוֹרֶדֶת הַקְּדוּשָׁה, הַבְּרוּכָה
וְעֵמָּה מְלֻאָכִים צָבָא שְׁלוֹם וּמְנוּחָה.

בְּאֵי הַמַּלְכָּה!

בְּאֵי הַמַּלְכָּה!

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם, מְלֻאָכֵי הַשְּׁלוֹם.

קִבְּלֵנוּ פָּנֵי שַׁבַּת בְּרִנְנָה וְתַפְלָה,

הַבִּיטָה נְשׁוּבָה בְּלֵב מָלֵא גִילָה.

שֶׁם עָרוֹךְ הַשְּׁלָחַן, הַגְּרוֹת יְאִירוֹ,

כָּל פְּנוֹת הַבַּיִת יִזְרְחוּ, יִזְהִירוּ.

שַׁבַּת שְׁלוֹם וּמְבֹרָה!

שַׁבַּת שְׁלוֹם וּמְבֹרָה!

בְּאַכֶם לְשְׁלוֹם, מְלֻאָכֵי הַשְּׁלוֹם.

חיים נחמן ביאליק

ככה כמו שאני הולך

ככה כמו שאני הולך אני רוצה לקבל פני שבת המלכה.
לגופי בגדים של יום יום וגופי, אם בכלל, איננו חזק בכלל
וגם הנפש לא.

ככה כמו שאני הולך אם אקבל פני שבת המלכה
והיו הבגדים לגופי של יום יום וגופי אפשר חלש יותר מרגשה
אבל הנפש לא.

ככה כמו שאני עודני הולך אם תקבל שבת המלכה את פני
ללבש גופי שבת יום יום וגופי יחזק והשבת בנפש תהי.
לכי נפשי צאי כלה יום יום לקבל פני שבת המלכה.

אמיר גלבע

לפנות ערב

אור שקיעה מאיר פניך צמתך בתוך ידי משלת ושחרות שחרות הן שתי עיניך והיום, יפתי, עובר.	בין ברושים יורד הערב, הסתכלי: הצל קרב אלינו, יחפים נלך בשדות השלף כי היום יפתי, עובר.
שימי ראשך אצלי על ברך בצמה השחורה אקלע לך פרח צפרים שרות את שיר הדרך, על חרשת האיסקליפטוס כבר הלילה מכסה, אף...	על כתפך ידי תנוח ואצלי על יד צלך פוסע, מן היים עכשו נושב הרוח כי היום, יפתי, עובר.
בין ברושים עולה ירח הסתכלי, כל כך שקוף הלילה במרחב שדות ינשוף צורח ואחרי יללת התן.	בואי, נשב, הכל רוגע, בין עצי הפרדס היום שוקע בעלי גפנים הצל נוגע, בחרשת האיסקליפטוס כבר החשך מתחבא, אף...

יעקב שבתאי

הדלקת נרות

מנהגים רבים קשורים ברגע מיוחד זה של הדלקת נר של שבת. נהוג לכסות את העיניים לאחר הדלקת הנרות, ואז לברך. נשים רבות נוהגות להעביר ידיים מעל הנרות שלוש פעמים כדי להביא את אורם אלינו ואז לשלוח אותו לכל הזקוקים לו. ישנם מנהגים רבים גם לגבי מספר הנרות. המצווה היסודית היא להדליק נר אחד, אולם נהוג להדליק לפחות שני נרות. יש המוסיפים עליהם. למשל, להדליק נרות כמספר הילדים או בני הבית.

מצוות הדלקת נר של שבת נחשבת אצל חז"ל כאחת משלוש מצוות המיוחדות לנשים. זהו רגע מיוחד שבו נשים רבות נוהגות לומר תחינה אישית על עצמן, על משפחתן ועל עולמן. יש לזכור שהציווי להדליק נר של שבת כשלעצמו מבטא את אורה של שבת ואת עונג השבת. כמובן, גם גברים יכולים להדליק נרות שבת. כיום נהוג בבתים רבים שהדלקת הנרות היא רגע בו כל המשפחה מתכנסת יחד, לפני כניסת השבת או לפני תחילת סעודת השבת, וכולם מברכים יחד על נרות השבת ומקבלים את פני השבת.

בשבת

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת.**

ביום טוב

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב.**

ביום טוב שחל בשבת

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם טוֹב.**

בלילו הראשון של יום טוב ובליל שמיני עצרת מוסיפים את ברכת הזמן

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמַן הַזֶּה.**

כוונות ותחינות

נשים נהגו לומר תחינות מיוחדות בעת הדלקת נר של שבת. במשפחות רבות נהוג כיום להדליק את הנרות יחד. הנה כמה הצעות לתחינות.

צָרִיף שְׁכָל אִישׁ יַדַע וְיָבִין, שְׁבִתוֹךָ תּוֹכּוּ דּוֹלֵק נֵר, וְאִין נֵרוֹ שְׁלוֹ כְּנֵר חֲבֵרוֹ,
וְאִין אִישׁ שְׁאִין לוֹ נֵר. וְצָרִיף שְׁכָל אִישׁ יַדַע וְיָבִין, שְׁעָלִיו לַעֲמַל וּלְגָלוֹת אֶת
אוֹר הַנֵּר בְּרַבִּים, וְלַהֲדַלִּיקוּ לְאַבּוֹקָה גְּדוֹלָה וְלַהֲאִיר אֶת הָעוֹלָם כָּלוֹ.

הרא"ה קוק

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ, שְׁתַּעֲזְרֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים וְתִזְכְּנוּ לְקַבֵּל שַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּשִׂמְחָה וְחֻדוּהָ גְּדוֹלָה, בְּגִילָה רַנָּה דִּי צָהָה
וְחֻדוּהָ. וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִלְנוּ, שֶׁלֹּא תַעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ עֲצָבוֹת וְלֹא יִגּוֹן וְאַנְחָה,
וְלֹא דְאָגָה בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ, רַק נִזְכֶּה לְשִׂמְחַת בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּכָל לְבָבֵנוּ
וּבְכָל נַפְשֵׁנוּ וּבְכָל מַאֲדָנוּ, בְּשִׂמְחָה כְּרְאוּי לְשִׂמְחַת בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ. שְׁנַתְעוֹרֵר
עַד וְחֻדוּהָ וְשִׂמְחָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל בְּנֵי בֵיתֵנוּ.
אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

על פי ליקוטי מוהר"ן – רבי נחמן מברסלב

בְּרוּכָה אַתָּה יְהוָה, בּוֹרְאֵת הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְשְׁתָּ אֶתְּנוּ
וְצִוִּיתָ עָלֵינוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁבַּת (ו) יוֹם טוֹב.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, בּוֹרְאֵת שָׁמַיִם וָאָרֶץ,
שֶׁתִּתְּנֵי לָנוּ וּלְכָל בְּרוּאֵיךָ חַיִּים טוֹבִים וְאַרְכִּים,
וְהַשְׁכִּינֵי נָא שְׁכִינְתְּךָ בֵּינוּנוּ, וְהַרְעִיפֵי עָלֵינוּ שְׁלוֹם וּבְרָכָה,
וְנֹאִיר אֶת עוֹלְמְךָ בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים.
אָמֵן, מְקוֹר הַחַיִּים, בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר. וְנֹאמֵר אָמֵן.

הרבה גילה קו

יהיו הנרות הללו אות ברכה בשבת קדשה,
וישרו עלינו חדות שבת.

אביטל בן-חורין

נברך על נרות שבת
נקדש זיום ונתבשם בחמם.
זה עתה כלינו ששת ימי מעשה ויצירה.
לבנו קשוב וביתנו פתוח לקבל פני שבת מנוחה.
בואי שבת והשכיני שלוה ורגיעה במעוננו,
חן ותפארת במעשה ידינו.
שלום לבאך שבת ברוכה.

קיבוץ משמר השרון

ברוך באך, שבת,
באך ברוך.

הביאי נא עמך את המרגוע, את השלוה,
שלאחר שבוע רב פנים של המלת עמל,
את החלל, שבתוכו אפשר לרקם
אינסוף של הלומות, ביחד ולבד,
את שעת המחילות שבה נוכל
לשמע את פעימות לבו של הזולת.

שבת, ברוך באך,
ברוך באך, ברוך נרך.

קיבוץ משמרות

קידוש השבת, עצירה נפשית והבדלה, בחירת הזמן, מופקדים בידי האדם, כדי שיינתן לו למלא ולהגשים את הזמן, לשלב בתוכו קדושה, היינו ברכה מגבוה, כך תיכנס לנשמת קיומו הארצי נשמת הנצח – נשמה יתרה. כך נעשית השבת לשחרור הגדול מן הגורל ומן העבודות, לניצחון על כל שעבוד, לפיכך היא מצווה על האדון כשם שהיא מצווה על העבד. לזמן, אותו סוף ללא סוף, ניתן עכשיו סיום וחידוש. המנוחה הגופנית גרידא, הכרחית, אך היא ניצחון התנועה והזמן על האדם. לעומת זאת השבת שבנפש היא צו של ניצחון האדם על התנועה והזמן.

הרב ליאו בק, השנה היהודית

תְּבַרְךָ לָנוּ שַׁבָּת,
עַל כִּי נִגְהַ, זֶהר וְאֹר הַבִּיָּאָה לְמַעֲוֹנֵנוּ
מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי עֵמֶל – שְׁלֹוה וּמְנוּחָה לְבֵיתֵנוּ.

קיבוץ מעברות

מְצַמִּידָה אֶת אֹר נְרוֹת הַשַּׁבָּת אֶל עֵינֵי,
כְּפֹתֵי אֱהִלִים בָּם שָׁבְתוּ אֲבוֹתַי בְּמִדְבָּר.
הָאֹר מִתְכַּרְבֵּל אֶל עֵינֵי.
הָאֹר מִתְלַקֵּט לְפָנֵימִי.
כְּשֶׁבְמִדְבָּר נָסְעוּ הָיוּ פִתְחֵי אֱהִלֵיהֶם זֶה מִזֶּה מוֹסְבִים.
כְּשֶׁבְמִדְבָּר נָסְעוּ פִתְחֵיהֶם כְּסוּ עֲנָנִים.
הַחֹל וְהָאֹר הָיוּ נִמְקָלִים.
אֲצַבְעֵי שְׁבִירוֹת
שְׁעָרֵי מוֹלָטִים.

רבקה מרים

קידוש זמירות מעמוד XX ואילך

קבלת שבת

קבלת השבת, שער הכניסה החגיגי לתפילות השבת בבית הכנסת, היא חטיבת התפילה הצעירה ביותר בסידור התפילה. קבלת השבת כפי שהיא נמצאת בסידורי ימינו עוצבה על ידי מקובלי צפת במאה הטי"ז והתקבלה בהדרגה בכל עדות ישראל. בקהילות עדות המזרח נהוג להביא בליל שבת עשבי בשמים לבית הכנסת.

מה טובו אֱהֲלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:

במדבר כד

וְאֲנִי בָרַב חֲסִדֶיךָ אָבֹא בֵיתֶךָ

תהלים ה

אֲשַׁתְּחֶוּהָ אֵל הַיְכָל קִדְשֶׁךָ בִּירְאָתֶךָ:

יְהוָה אֲהַבְתִּי מְעֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ:

תהלים טו

וְאֲנִי אֲשַׁתְּחֶוּהָ וְאֶכְרַעָה אֲבָרְכָהּ לִפְנֵי יְהוָה עֲשֵׂי

וְאֲנִי תִפְלְתִי לָךְ יְהוָה עֵת רְצוֹן,

תהלים טט

אֱלֹהִים בָּרַב חֲסִדֶיךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

שְׁלוֹם לְבֹא שַׁבָּת, שְׁלוֹם וְשִׁמְחָה

שְׁלוֹם לָךְ, שְׁלוֹם, יוֹם הַמְּנוּחָה.

שִׁישׁוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב, כִּי בָא שְׂבִיעֵי

גִּילוֹ בְלִקְחָ טוֹב יוֹם שְׁעֲשׂוּעֵי

וְרֵאוּ אֲמַת, מֵה טוֹב דְּוִדֵי וְרַעֲי

אֲמָצָא בְיוֹם זֶה טוֹב שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה.

מיוחס לרבי שלום שבזי

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ:

תהלים קג

הַלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתוֹ תִּי הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדֻלוֹ:

הַלְלוּהוּ בְּתִקְוַת שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכַנּוֹר:

הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִזְמִים וְעוּגָב:

הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:

כָּל הַנְּשָׁמָה תִהְלֵל יְיָ הַלְלוּיָהּ:

חז"ל קראו את שיר השירים כמייצג את האהבה בין הרעיה (כנסת ישראל) ובין דודה (הקב"ה). ומכיוון שליל שבת נתפש במחשבת הקבלה כעת של איחוד בין העם ובין אלוהיו, יש שנוהגים לקרוא את מגילת שיר השירים בערב שבת.

שיר השירים

פרק א

שיר השירים אֶשֶׁר לְשִׁלְמָה: יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דְּדִיךְ מִיּוֹ: לְרִיחַ שְׁמִנֶיךָ טוֹבִים שִׁמֹן תוֹרֶק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלַמּוֹת אֶהְבוּךָ: מִשְׁכְּנִי אַחֲרֶיךָ נִרְוָצָה הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׁמַחְהוּ בְךָ נִזְכִּירָה דְדִיךְ מִלֵּן מִישָׁרִים אֶהְבוּךָ: שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאזָה בְנוֹת יְרוּשָׁלַם כְּאֵהֲלִי קֶדֶר כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה: אֶל־תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשֶּׁמֶשׁ בְּנִי אִמִּי נַחֲרוּבִי שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת־הַכְּרָמִים כְּרַמִּי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי: הַגִּידָה לִי שְׂאֶהְבָה נִפְשִׁי אִיכָה תִרְעָה אִיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים שְׁלֵמָה אֶהִי כַעֲטִיהָ עַל עֲדָרֵי חֲבָרֶיךָ: אִם־לֹא תִדְעִי לֶךְ הִיפָה בְנִשְׁיִם צְאִילֶךָ בְּעֵקֶב־י הַצֶּאֱן וְרַעִי אֶת־גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁכַּנּוֹת הָרְעִים: סִסְתִּי בְרַכְבִּי פָרְעָה דְמִיתֶיךָ רַעִיתִי: נֹאוּן לְחִילֶךָ בְּתָרִים צְוֹאֲרֶךָ בְּחִרוּזִים: תוֹרִי זָהָב נַעֲשֶׂה־לֶךָ עִם נְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף: עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתַן רִיחוֹ: צְרוּר הַמֶּרְן דוֹדִי לִי בֵּין שְׂדֵי יְלִין: אֶשְׁכַּל הַכֶּפֶרן דוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי: הַנֶּךָ יָפָה רַעִיתִי הַנֶּךָ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים: הַנֶּךָ יָפָה דוֹדִי אֶף נְעִים אֶף־עַרְשָׁנוּ רַעֲנָנָה: קְרוֹת בְּתִינּוּ אֲרָזִים רַהִיטָנוּ בְרוֹתִים:

פרק ב

אֲנִי הַבְּצֻלַת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשְׁנַת הַעֲמָקִים: כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעִיתִי בֵּין הַבְּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין הַבְּנִים בְּצִלוֹ חֲמַדְתִּי וְיִשְׁבְּתִי וּפְרִי־י מְתוֹק לַחֲכִי: הִבִּיאֲנִי אֶל־בֵּית הַלֵּין וְדָגְלוֹן עָלַי אֶהְבָה: סִמְכוֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת רַפְדּוֹנִי בַתְּפוּחִים כִּי־חוֹלַת אֶהְבָה אֲנִי: שְׁמֹאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי וַיִּמְיֵן תַּחְבּוּקֵנִי: הַשְּׁבַעֲתִי

שלום לך דודי

שלום לך דודי

הצח והאדמון

שלום לך מאת

רקזה כמו רמון.

לקראת אחותך רוצ

צא נא להושיעה

וצלח כבן ישי

רבת בני עמון.

מה לך יפהפיה

כי תעוררי אהבה

ותצלצלי קולך

כמעיל בקול פעמון

העת אשר תחפוצ

אהבה אחישנה

עתה ועליך

ארד כטל חרמון.

ר' שלמה אבן גבירול

ערב של שושנים

ערב של שושנים
נצא נא אל הבסתן.
מור בשמים ולבונה
לרגלך מפתן.
לילה יורד לאט
ורוח שושן נושבה,
הבה אלחש לך שיר בלאט
זמר של אהבה.
שחר, הומה יונה,
ראשך מלא טללים,
פיך אל הבקר, שושנה,
אקטפנו לי.

משה דור

קומי לך רעיתי יפתי
ולכי לך.
כי הנה הסתיו עבר
הגשם חלף חלף לו.
הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע בארצנו.
קומי לך רעיתי יפתי
ולכי לך.

על פי שיר השירים ב, ו-יג

אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה
אסתעורו | ואסתעורו אתהאבה עד שתחפץ:
קול דודי הנהה בא מדלג עלההרים מקפץ על-
הגבעות: דומה דודי לצבי או לעפר האילים הנה-
זה עומד אחר פתלנו משגיל מרהחלנות מציץ מן
החרכים: ענה דודי ואמר לי קומי לך רעיתי יפתי
ולכילך: כיהנה הסתיו עבר הגשם חלף חלף לו:
הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור
נשמע בארצנו: התאנה חנטה פגיה והגפנים |
סדר נתנו ריח קומי לך רעיתי יפתי ולכילך: יונתי
בחגני השלע בסתר המדרגה הראיני אתמראיך
השמיעני אתקולך כיקולך ערב ומראיך נאוה:
אחזרלנו שועלים שועלים קטנים מחבלים כרמים
וכרמינו סמדר: דודי לי ואני לו הרעה בשושנים: עד
שפוח היום ונסו הצללים סב דמהלך דודי לצבי
או לעפר האילים עלהרי בתר:

פרק ג

עלמשכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי
בקשתי ולא מצאתיו: קומה נא ואסובבה בעיר
בשוקים וברחבות אבקשה את שאהבה נפשי
בקשתי ולא מצאתיו: מצאוני השמרים הסבבים
בעיר את שאהבה נפשי ראייתם: כמעט שעברתי
מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו
ולא ארפנו עד שהביאתיו אל ביתי אמי ואלחדר
הורתי: השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או

באילות השדה אסתעירו | ואסתעורו אתהאבה עד שתחפץ: מי זאת
עלה מרהמדבר כתימרות עשן מקשרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל: הנה

מִשְׁתּוֹ שְׁלֹשְׁמָה שְׁשִׁים גְּבֵרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֵרֵי יִשְׂרָאֵל: כָּלֵם אַחֲזֵי חֶרֶב מִלְּמַדֵּי
מִלְחָמָה אִישׁ חֲרָבוֹ עַל־יָרְכוֹ מִפְּחַד בְּלִילוֹת: אֶפְרָיִם עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַעֲצֵי
הַלְבָּנוֹן: עֲמֹדָיו עָשָׂה כְּסָף רִפְיֵדְתוּ זָהָב מְרַכְּבוֹ אֲרָגְמוֹ תוֹכוֹ רָצוּף אֲהַבָּה מִבְּנוֹת
יְרוּשָׁלַם: צְאִינָה | וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה־לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם
חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׁמֻחַת לְבוֹ:

גן נעול

מי אתה? מדוע יד מושטת

לא פוגשת יד אחות?

ועינים אף תמתנה רגע

והנה שפלו כבר נבוכות.

גן נעול. לא שביל אליו, לא דרך.

גן נעול – אדם.

האלך לי? או אכה בסלע

עד זוב דם?

רחל המשוררת

דודי לי ואני לו הרעה בשושנים

מי זאת עלה מן המדבר

מקשרת מר ולבונה

על פי שיר השירים ב, טז; ג, ו

פרק ד

הַנֶּךְ יָפָה רַעִיתִי הַנֶּךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים
מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ שֶׁעָרַף כְּעֵדֵר הָעֵזִים שֶׁגִּלְשׁוּ
מִהָר גִּלְעָד: שְׁנִיךְ כְּעֵדֵר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן
הַרְחָצָה שְׁכֵלֵם מִתְאִימוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם:
כְּחוֹט הַשְּׁנִי שֶׁפִּתְתִּיךָ וּמִדְּבָרֶיךָ נֶאֱוָה כְּפִלַח
הַרְמוֹן וְקִתְּךָ מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ: כְּמַגְדֵּל דָּוִד
צֹאֲרֶךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תִּלְוִי עָלָיו
כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים: שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם
תְּאֹמְרֵי צְבִיָּה הַרְוּעִים בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד שִׁיפּוּחַ
הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים אֶלֶף לִי אֶל־הַר הַמּוֹר וְאֶל־
גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה: כָּלֶךְ יָפָה רַעִיתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ:
אֲתִי מִלְּבָנוֹן כָּלָה אֲתִי מִלְּבָנוֹן תְּבוֹאִי תְּשׁוּרִי
| מִרְאֵשׁ אֲמֵנָה מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמַּעַנּוֹת
אֲרִלוֹת מִהַרְרֵי נְמָרִים: לִבְבַּתְּנִי אַחֲתִי כָלָה
לִבְבַּתְּנִי בְּאַחַת מַעֲיִנֶיךָ בְּאַחַד עֵנֶק מִצְוֹרְנֶיךָ:

מִה־יִפֵּן זְדִיךָ אַחֲתִי כָלָה מִה־טְבוֹ דְּדִיךָ מִיּוֹן וְרִיחַ שְׁמֵנֶיךָ מִכָּל־בְּשָׂמִים: נִפְתַּת
תִּשְׁפְּנָה שִׁפְתוֹתֶיךָ כָּלָה דְּבַשׁ וְחֵלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ וְרִיחַ שְׁלֹמֹתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן: גֵּן
| נְעוּל אַחֲתִי כָלָה גֵּל נְעוּל מַעֲטָן חֲתוּם: שְׁלַחֲיךָ פְּרֻדָּס רְמוֹנִים עִם פְּרֵי מַגְדֵּים
כְּפָרִים עִם־נְרָדִים: נְרָד | וְכִרְכֹּם קִנְהָ וְקִנְמוֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה מִן וְאַהֲלוֹת עִם
כָּל־רֵאשֵׁי בְּשָׂמִים: מַעֲטָן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן־לְבָנוֹן: עוֹרֵי צִפּוֹן וּבִזְאֵי
תִימֹן הַפִּיחֵי גַנִּי יִזְלוּ בְּשִׁמְיֹי יִבֵּא דוֹדִי לְגַנְּו וְיֵאכֵל פְּרֵי מַגְדָּיו:

הנן יפה

בְּמִטְתִּי כָּבֵד שְׁבוּעוֹת בְּקִשְׁתִּי
 אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי וְלֹא מִצְּאֵתִי
 חִפְשֵׁתִי בֵּין כָּל רְחוּבוֹת הָעִיר
 הָעֲמוּסָה שְׁקָרִים הִזְדַּאת וְלֹא מִצְּאֵתִי
 מִצְּאוּנֵי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בְּעִיר
 אֲךָ אֲהוּבִי כִּמְעַט וְלֹא מִצְּאֵתִי אוֹתוֹ
 אֲךָ לֹא אֶרְפָּה מִמֶּנּוּ עַד שְׂאֲבִיאוּ אֶל תּוֹךְ עִירִי
 אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֲדָרַי אֶל מִטְתִּי.

הִנֵּה יָפָה רַעֲיָתִי וְשִׁפְתוֹתֶיהָ חוֹט שְׁנֵי
 שִׁנָּיִךְ לְבָנוֹת כִּמוֹ אוֹר הַלְּבָנָה
 מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמַּדְבָּר מֵאַרְץ רְחוֹקָה
 נִשְׂאֵת עַל כַּנָּף צְפוֹר גְּדוֹלָה הַגִּיעָה לְבֵיתִי.

הִנֵּה יָפָה רַעֲיָתִי אֲנִי נִגְנַב מִשְׁתֵּי עֵינַיִךְ
 שְׁשׁוֹרְפוֹת אוֹתִי כֹּאֵשׁ הַלְּהָבָה
 מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמַּדְבָּר מֵאַרְץ רְחוֹקָה
 נִשְׂאֵת עַל כַּנָּף צְפוֹר גְּדוֹלָה הַגִּיעָה לְבֵיתִי.

עידו רייכל

בְּאֵתִי לִגְנִי אֶחֱתִי כֹלֵה אֶרְיָתִי
 מוֹרִי עַם־בְּשָׁמִי אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עַם־
 דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עַם־חֲלָבִי אֶכְלֹוּ
 רַעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים: אֲנִי יִשְׁנָה
 וְלִבִּי עָרָ קוֹלִן דוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחֵי־לִי
 אֶחֱתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי שְׂרָאֵשׁ
 נִמְלֵא־טָל קוֹצוֹתַי רְסִיסֵי לִילָה:
 פִּשְׁטֵתִי אֶת־כְּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבֹּשְׁנָה
 רַחֲצֵתִי אֶת־רַגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם:
 דוֹדִי שְׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֵר וּמַעֲי הַמֶּנּוּ
 עָלָיו: קִמַּמְתִּי אֲנִי לִפְתָּח לְדוֹדִי וְיָדִי
 נִטְפְּרִמוֹר וְאֶצְבְּעוֹתַי מוֹר עֵבֶר עַל
 כַּפּוֹת הַמִּנְעוּל: פִּתְחֵתִי אֲנִי לְדוֹדִי
 וְדוֹדִי חִמַּק עֵבֶר נִפְשִׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ
 בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְּאֵתִיהוּ קִרְאֵתִי
 וְלֹא עֲנִנִי: מִצְּאֵתִי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים
 בְּעִיר הַכּוֹנֵי פִּצְעוֹנֵי נִשְׂאוּ אֶת־רִדְדֵי
 מַעְלֵי שַׁמְרֵי הַחֲמוֹת: הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם
 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דוֹדִי
 מִהֲתַגִּידוּ לוֹ שְׁחֹלַת אֲהַבָּה אֲנִי: מִה־
 דוֹרָךְ מִדּוֹד הִיפָּה בְּנִשְׁיִם מִהֲדוֹרָךְ

מִדּוֹד שְׂכָכָה הַשְּׁבַעְתָּנִי: דוֹדִי צַח וְאֲדוֹם דָּגוּל מְרַבָּה: רֵאשׁוּ כֶּתֶם פֶּן קוֹצוֹתַי
 תִּלְתְּלִים שְׁחֹרוֹת כְּעוֹרֵב: עֵינָיו כִּיּוֹנִים עַל־אֶפְיָקִי מִיָּם רְחֻצוֹת בְּחֲלָב יִשְׁבוֹת עַל־
 מִלֵּאת: לְחִי כְּעֲרוּגַת הַבִּשָּׁם מִגְּדֵלוֹת מְרַקְחִים שִׁפְתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים נִטְפוֹת מוֹר
 עֵבֶר: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מִמְּלֵאִים בְּתַרְשִׁישׁ מַעֲיָו עֲנִשְׁת שֵׁן מַעְלַפֶּת סְפִירִים: שׁוֹקוֹ
 עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מִיִּסְדִּים עַל־אֲדָנֵי־פֶז מְרֵאָהוּ כְּלָבָנוֹן בְּחוֹר כְּאַרְזִים: חֲכוּ מִמְּתָקִים
 וְכֹלוּ מִחֲמָדִים זֶה דוֹדִי זֶה רַעֲיָתִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם:

פרק ו

הַנָּךְ יָפָה רַעֲיִתִי
הַנָּךְ יָפָה
עֵינֶיךָ יוֹנִים
מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ
שַׁעְרֶךָ כְּעֵדֵר הָעֵזִים
מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ
שַׁעְרֶךָ כְּעֵדֵר הָעֵזִים
שָׁגְלָשׁוּ מֵהָר
מֵהָר גִּלְעָד.

על פי שיר השירים ד, א

אָנָּה הַלֵּךְ דּוֹדֶךָ הַיָּפָה בְּנָשִׁים אָנָּה פָּנָה דּוֹדֶךָ
וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דּוֹדִי יֵרֵד לָגֵנוּ לַעֲרוּגוֹת הַבָּשָׂם
לְרַעוֹת בְּגָנִים וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים: אָנִי לְדוֹדִי דּוֹדִי
לִי הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים: יָפָה אַתְּ רַעֲיִתִי כְּתֹרֶצֶה נְאוּהָ
כִּירוּשָׁלַם אֵימָה כְּנֹדָגְלוֹת: הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי
שֶׁהֵם הִרְהִיבֵנִי שַׁעְרֶךָ כְּעֵדֵר הָעֵזִים שָׁגְלָשׁוּ מִן
הַגִּלְעָד: שְׁנִיךָ כְּעֵדֵר הָרְחִלִּים שְׁעָלוּ מִן־הַרְחִצָּה
שְׁכָלָם מִתְאַיְמוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם: כְּפָלַח הַרְמוֹן
רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ: שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשִׁמְנֵים
פִּילֻגְשִׁים וְעַלְמוֹת אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא יוֹנָתִי
תִּמְתִּי אַחַת הִיא לְאַמָּה בָּרָה הִיא לְיֹלְדֹתֶיהָ רְאוּהָ
בְנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילֻגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ: מִי־
זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ־שֹׁחַר יָפָה כְּלַבָּנָה בָּרָה כַחֲמָה אֵימָה כְּנֹדָגְלוֹת: אֶל־גִּנַּת אַגֹּז
יֵרְדְתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבִי הַנֶּחֱלַל לְרֵאוֹת הַפְּרֻחָה הַגֶּפֶן הַנְּצוּ הַרְמָנִים: לֹא יִדְעֵתִי נִפְשִׁי
שְׁמִתְנִי מִרְכָּבוֹת עַמִּי־נָדִיב:

פרק ז

אָנָּה הַלֵּךְ דּוֹדֶךָ הַיָּפָה בְּנָשִׁים
אָנָּה פָּנָה דּוֹדֶךָ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ:
דּוֹדִי יֵרֵד לָגֵנוּ לַעֲרוּגוֹת הַבָּשָׂם.

על פי שיר השירים ו, א-ב

שׁוֹבֵי שׁוֹבְלֵי הַשּׁוֹלְמִית שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי וְנַחְזֶה־
בָּךְ מִה־תִּחְזְוִי בַשּׁוֹלְמִית כְּמַחֲלַת הַמַּחֲנִיִּם: מִה־
יָפוּ פְעַמֶיךָ בְּנִעְלִים בַּת־נָדִיב חֲמוּקֵי יִרְכִּיךָ כְּמוֹ
חֲלָאִים מַעֲשֶׂה יְדֵי אָמֹן: שְׁרָרְךָ אֵגֶן הַסֹּהַר אֶל־
יַחֲסֵר הַמַּזְג בְּטוֹנָךְ עֲרַמַת חֲטִיִּם סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים:

שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשֵׁנֵי עֲפָרִים תִּאֲמִי צְבִיָּה: צֹאֲרָךְ כְּמַגְדֵל הַשָּׁן עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת
בְּחֻשְׁבוֹן עַל־שַׁעַר בַּת־רַבִּים אֶפְרָיִם כְּמַגְדֵל הַלְּבָנוֹן צוּפָה פָּנֵי דְמָשֶׁק: רֵאשֶׁךָ עַלֶיךָ
כְּכַרְמֵל וְדַלַת רֵאשֶׁךָ כְּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אֶסְנוֹר בְּרֵהֲטִים: מִה־יָפִית וּמִה־נִּעְמַת אֶהְיֶה
בַּת־עֲנוּגִים: זֹאת קוֹמַתְךָ דְמַתְּךָ לְתִמְרֵךְ וְשְׂדֵיךָ לְאַשְׁכּוֹלוֹת: אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בַתְּמָר
אַחֲרָה בְּסִנְסֵנִי וַיְהִירְנָא שְׂדֵיךָ כְּאַשְׁכּוֹלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אֶפְרָיִם כְּתַפְּחוּחִים: וְחִכְךָ

כִּינן הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים דּוֹבֵב
שִׁפְתֵי יְשָׁנִים: אֲנִי לְדוֹדֵי וְעַלִי תִשׁוּקְתוֹ:
לְכֵה דוֹדֵי נִצָּא הַשְׂדֵּה נְלִינָה בְּכַפְּרִים:
נִשְׁכִּימָה לְכַרְמִים נִרְאָה אִם פָּרְחָה הַגָּפֶן
פִּתַח הַסְּמָדָר הִנְצוּ הַרְמוֹנִים שָׁם אֶתֵּן
אֶת־דָּדִי לָךְ: הַדּוֹדָאִים נִתְנַדְרִיחַ וְעַל־
פְּתַחֲיֵנוּ כָּל־מַגְדִּים חֲדָשִׁים גַּם־יִשְׁנִים
דוֹדֵי צָפְנֵתִי לָךְ:

פרק ח

מִי יִתְנַהֵר כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי אֲמַצְאָךְ
בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם לֹא־יָבוֹזוּ לִי: אֲנִהְגֶּךָ
אֲבִיאָךְ אֶל־בֵּית אֲמִי תִלְמַדְנִי אֲשַׁקֶּךָ
מִיָּן הַרְקַח מַעֲסִיס רַמְנִי: שְׁמַאלוֹ תַּחַת
רַאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבַקְנִי: הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם

אֶל גִּנַּת אַגוֹז יִרְדֹּתִי
לְרֵאוֹת בְּאֲבֵי הַנַּחֲל;
לְרֵאוֹת הַפְּרָחָה הַגָּפֶן,
הִנְצוּ הַרְמוֹנִים.
לְכֵה דוֹדֵי נִצָּא הַשְׂדֵּה,
נְלִינָה בְּכַפְּרִים, נִשְׁכִּימָה לְכַרְמִים.
נִרְאָה אִם פָּרְחָה הַגָּפֶן,
פִּתַח הַסְּמָדָר.

עוֹרֵי צָפוֹן וּבּוֹאֵי תִימָן,
הַפִּיחִי גִנִּי יִזְלוּ בְּשִׁמְיוֹ;
יְבֹא דוֹדֵי לְגִנּוּ
וַיֵּאכַל פְּרֵי מַגְדֵּי.

על פי שיר השירים ה, טז; ד, יא; ז, יג-יד

בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מִה־תַּעֲרִירוּ וּמִה־תַּעֲרִרוּ אֶת־הָאֵהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ: מִי זֹאת עַל־הָ
מִן־הַמִּדְבָּר מִתַּרְפֻּקָת עַל־דוֹדָהּ תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרֶרְתִּיךָ שְׁמָה חֲבַלְתֶּךָ אֲמָךְ שְׁמָה
חֲבַלָה יִלְדֶתְךָ: שִׁימִנִי כַחוֹתֶם עַל־לִבֶּךָ כַחוֹתֶם עַל־זְרוּעֶךָ כִּי־עֲזָה כְמוֹת אֵהָבָה
קָשָׁה כְּשֵׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפִיָה רְשָׁפִי אֵשׁ שֶׁלִּהֲבַתֶּיָה: מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת
אֶת־הָאֵהָבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹז
יָבוֹזוּ לוֹ: אַחֲוֹת לָנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ מִה־נַּעֲשֶׂה לְאַחֲתָנוּ בַיּוֹם שִׁידְבַרְבָּה:
אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנָה עָלֶיהָ טִירַת כֶּסֶף וְאִם־דָּלֶת הִיא נִצּוֹר עָלֶיהָ לֹחַ אֶרֶז: אֲנִי
חוֹמָה וְשָׂדֵי כַמַּגְדָּלוֹת אֲז הִיִּתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם: כָּרַם הִיָּה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל
הַמֶּן נָתַן אֶת־הַכָּרַם לְנֹטְרִים אִישׁ יְבֹא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף: כָּרַמִּי שְׁלִי לְפָנַי הָאֶלֶף
לָךְ שְׁלֵמָה וּמֵאֲתִים לְנֹטְרִים אֶת־פְּרִיו: הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים חֲבָרִים מְקַשְׁיָבִים לְקוֹלְךָ
הַשְּׁמִיעֵינִי: בְּרַחן דוֹדֵי וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי אוֹ לְעַפְר הָאֵילִים עַל הַרִי בְשָׁמִים:

הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים חֲבָרִים מְקַשְׁיָבִים לְקוֹלְךָ הַשְּׁמִיעֵינִי.

יְדִיד נֶפֶשׁ אַב הַרְחֵמֶן
יְרוּץ עֲבָדֶךָ כְּמוֹ אֵיל
כִּי יַעֲרֹב לוֹ יְדִידוֹתֶךָ

הַדּוֹר נֶאֱהָ זִיו הָעוֹלָם
אָנָּה, אֵל נָא, רַפָּא נָא לָהּ
אִז תִּתְחַזַּק וְתִתְרַפָּא

יְתִיק יְהִמוּ רַחֲמֶיךָ
כִּי זֶה כְּמָה נִכְסֶיךָ נִכְסֶיךָ
אָנָּה אֵלֵי מַחֲמֵד לְבִי

הַגְּלָה נָא וּפְרֹשׁ חֲבִיב עָלַי
תְּאִיר אַרְץ מִכְבוֹדֶךָ
מִהֵר אֲהוּב כִּי בָּא מוֹעֵד

רבי אלעזר אזכרי

מִשֶּׁךְ עֲבָדֶךָ אֶל רְצוֹנֶךָ
יִשְׁתַּחֲוֶה מוֹל הַדָּרֶךְ
מִנְפֹת צוּף וְכָל טַעַם.

נִפְשֵׁי חוֹלַת אֲהַבְתֶּךָ
בְּהִרְאוֹת לָהּ נֹעַם זִיוֶךָ
וְהִיְתָה לָךְ שְׂפַחַת עוֹלָם [או שְׂמֻחַת עוֹלָם].

וְחוֹסֶה נָא עַל בֶּן אוֹהֲבֶךָ
לְרִאוֹת בְּתַפְאֶרֶת עֲזָךָ
חוֹשֶׁה נָא וְאֵל תִּתְעַלֵּם.

אֵת סִפְתֵי שְׁלוֹמֶךָ
נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ
וְחַנְּנֵי כִימֵי עוֹלָם.

ברכת הדלקת נר של שבת ויום טוב

בשבת

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת.

ביום טוב

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל [בשבת: שַׁבָּת וְשֶׁל] יוֹם טוֹב.

בלילו הראשון של יום טוב מוסיפים את ברכת הזמן

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
שֶׁחֲחִינּוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה.

מזמורי ימי הבריאה

שישה מזמורי תהלים כנגד ששת ימי הבריאה מתארים את מלכות האל על העולם כולו. בליל יום טוב ובחווה"מ שחל בשבת נוהגים לקבל שבת באמירת "מזמור שיר ליום השבת" בעמוד XX.

יום א

תהלים צה

לְכוּ נִרְנְנָה לַיהוָה נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ:
כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:
אֲשֶׁר בִּידוֹ מְחַקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הַרִים לוֹ:
אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וַיַּבֶּשֶׁת יַדָּיו יָצְרוּ:
בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לִפְנֵי יְהוָה עֲשׂוּנוּ:
כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחֵנוּ עִם מְרַעִיתוֹ וְצֹאן יְדוֹ
הַיּוֹם אִם בְּקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ:
אֵל תִּקְשׁוּ לִבְבַּכֶּם כְּמַרְיָבָה כִּיּוֹם מָסָה בַּמִּדְבָּר:
אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחַנוּנֵי גַם רָאוּ פְעָלִי:
אֲרַבְעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וְאָמַר עִם תַּעֲרִי לִבִּב הֵם
וְהֵם לֹא יִדְעוּ דַרְכֵי:
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי אִם יִבְאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

יום ב

תהלים צו

שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירוֹ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ:
שִׁירוֹ לַיהוָה בְּרִכּוֹ שְׁמוֹ בְּשָׂרוֹ מִיּוֹם לְיוֹם יִשׁוּעָתוֹ:
סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:
כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים:
כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיְהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה:
הוֹד וְהַדָּר לִפְנֵי עוֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ:
הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעוֹז:

הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֵאוּ לְחִצְרוֹתָיו:
הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קִדְשׁ חִילוּ מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ:
אָמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ אֵף תִּכּוֹן תִּבְּל בְּל תַּמוּט
יָדִין עַמִּים בְּמִשְׁפָּרִים:
יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֵאוּ:
יַעֲלוּ שָׁדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אֲז יִרְנְנוּ כָּל עַצֵּי יַעַר:
לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ
יִשְׁפֹּט תִּבְּל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּאַמוּנָתוֹ:

תהלים על הדשא הגדול
בערב שבת, בקיץ: חדר-האכל
שט על הדשא הגדול כספינה
מוארת הלונות. הילדים
משחקים על הדשא. ההורים בחלצות לבנות
משוחחים בנחת על הרחבה.
הערב פורש את כנפיו כדוגרת
המכניסה את אפרוחיה
תחת כנפיה.
בשבילי זו השעה היפה בעולם. ביקום כלו. [...]
מה מעט אנו יודעים על הדבר החומקני הזה
היורד אלינו לכהרף עין
כאילו
השמים נפתחים פתאם באיזו הבטחה.

עלי אלון

יהוה מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ יִשְׁמְחוּ אַיִם רַבִּים:
 עֲנֵן וְעַרְפֵּל סְבִיבָיו צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאוֹ:
 אֵשׁ לִפְנֵי תֵלָהּ וּתְלַהֵט סְבִיב צָרָיו:
 הָאֵירוּ בְרָקָיו תִּבֵּל רְאֵתָהּ וּתְחַל הָאָרֶץ:
 הָרִים כִּדּוֹנָג נִמְסוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ:
 הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צְדָקוֹ וְרָאוּ כָּל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ:
 יִבְשׂוּ כָּל עֲבָדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בְּאֱלִילִים הַשֹּׁתְחוּ וְלוֹ כָּל אֱלֹהִים:
 שְׁמָעָה וּתְשַׁמַּח צִיּוֹן וּתְגַלְגֵּל בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיהָ יְהוָה:
 כִּי אַתָּה יְהוָה עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מֵאֵד נַעֲלִיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים:
 אֲהַבִּי יְהוָה שְׁנָאוּ רַע שִׁמְרֵנָּה נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים יִצְּלִים:
 אֹרֶע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׁמָחָה:
 שְׁמְחוּ צַדִּיקִים בִּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קֹדֶשׁוֹ:

מְזִמּוֹר שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה
 הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ וְזִרְעֵךְ קֹדֶשׁוֹ:
 הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלָה צְדָקָתוֹ:
 זָכַר חֲסִדוֹ וְאַמּוֹנָתוֹ לְבַיִת יִשְׂרָאֵל
 רָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:
 הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרִנְנוּ וְזַמְרוּ:
 זַמְרוּ לַיהוָה בְּכַנּוֹר בְּכַנּוֹר וְקוֹל זַמְרָה:
 בְּחִצְצָרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה:
 יְרַעַם הַיָּם וּמְלֵאוּ תִבֵּל וַיִּשְׁבֵּי בָהּ:
 נְהַרֹת יִמְחָאוּ כַּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ:
 לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָּא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ
 יִשְׁפֹט תִּבֵּל בְּצָדֵק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים:

שבת בלבן

דמדומים יורדים בלאט
עוד מעט שבת
בלבן
השבוע הארוך
אט לאט
נשמת מכתפך.

את שואלת מה תקנות
ומה נותר שבור לעת עתה
ואיזה ממעשיך, בת,
ראוי לשכחה,
כאשר השמש מנמיכה.
מאין באה הברכה.

מהו כחך,
מה בתוכך אינו נסוג מהשכה
כאשר השמש מנמיכה.
מאין באה הברכה?

שואלת מה נתת
מה רובץ כחוב
בינו ובינך
תדבקי בטוב עכשו
תאמיני בו
בכל רצונך.

את שואלת מה השתקת
ומה הרבית לומר לטוב או רע
ואיזה, איזה חטא מצאת
בלחם השגרה
כאשר השמש מנמיכה,
מאין באה הברכה?

מהו כחך,
מה בתוכך אינו נסוג מהשכה
כאשר השמש מנמיכה.
מאין באה הברכה?

רחל שפירא

אני קורא בהרים

אשר לא קראתי בסדורים ובמחזורים
אני קורא בהרים.
בהרים אומר אני
את כל התחנות והמזמורים.
מן הגיא העמק למדתי
את הזעקה כמו מקלא
והרבה תפלות זכות למדתי
מן התכלת.
בראשי ההרים ראיתי חרותים
כל הפיוטים
וכל הפסוקים חקוקים
במדרונות החשופים והמכים
וכל דברי הזעם
בצוקים.

יצחק שלז

יהוה מִלְּךָ יִרְגָזוּ עַמִּים יֵשֵׁב כְּרוֹבִים תְּנוּט הָאָרֶץ:
 יהוה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים:
 יוֹדוּ שְׁמֶךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא:
 וְעַז מְלֶכֶךָ מִשְׁפָּט אֱהָב אֶתָּה כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָאֵל
 מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אֶתָּה עָשִׂיתָ:
 רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
 מִשָּׁה וְאֶהְרֵן בְּכֹהֲנָיו וְשִׁמּוֹאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ
 קִרְאִים אֵל יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם:
 בְּעַמּוּד עָנַן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שְׁמֵרוּ עֲדוֹתָיו וְחַק נִתַּן לָמוֹ:
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתָּה עֲנִיתָם
 אֵל נִשְׂא הַיִּתְּ לָהֶם וְנִגְמָם עַל עֲלִילוֹתָם:
 רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶר קִדְשׁוֹ
 כִּי קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

מִזְמוֹר לְדָוִד הִבּוּ לִיהוָה בְּנֵי אֱלִים הִבּוּ לִיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
 הִבּוּ לִיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲוּוּ לִיהוָה בְּהַדְרַת קִדְשׁ:
 קוֹל יְהוָה עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים:
 קוֹל יְהוָה בַּפֶּחַךְ קוֹל יְהוָה בְּהַדְרָה:
 קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה אֶת אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן:
 וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשָׁרִיץ כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים:
 קוֹל יְהוָה חֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ:
 קוֹל יְהוָה יַחֲוִיל מְדַבֵּר יַחֲוִיל יְהוָה מְדַבֵּר קִדְשׁ:
 קוֹל יְהוָה יַחֲוִיל אֵילוֹת וַיִּחַשְׁףֵן יַעֲרוֹת וּבְהִיכְלוֹ כָּלוּ אִמֵּר כְּבוֹד:
 יְהוָה לְמַבּוּל יָשָׁב וַיִּשָּׁב יְהוָה מִלְּךָ לְעוֹלָם:
 יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

ירח

גם למראָה נושן יש רגע שֶׁל הַלְדָּת.

שָׁמַיִם בְּלִי צְפוּר

זָרִים וּמְבַצְרִים.

בְּלִילָה הַסְּהוּר מוֹל חִלּוּןָךְ עוֹמְדָת

עִיר טְבוּלָה בְּבִכֵי הַצְּרָצְרִים.

וּבְרִאוֹתָךְ כִּי דָרָךְ עוֹד צוֹפָה אֶל הַלָּךְ

וְהִירַח

עַל כִּידוֹן הַבְּרוּשׁ

אַתָּה אוֹמֵר- אֵלַי, הַעוֹד יִשְׁנֶם כָּל אֱלֹהִים?

הַעוֹד מִתָּר בְּלַחַשׁ בְּשִׁלּוּמָם לְדַרְשׁ?

מֵאֲגַמְיָהֶם הַמִּים נִבְטִים אֵלֵינוּ.

שׁוֹקֵט הַעֵץ

בְּאֶדָּם עִגְלִים.

לְעַד לֹא תַעֲקֹר מִמֶּנִּי, אֱלֹהֵינוּ,

תּוֹגַת צַעֲצוּעֶיךָ הַגְּדוּלִים.

נתן אלתרמן

קולות

קולות הנוֹדְדִים, קולות הַיְלָדִים

וְקוֹל הָאֲבוֹדִים... הַמְּחַפְּשִׁים עוֹד נַחְמָה

קוֹלָן שֶׁל הַדְּמָעוֹת, קוֹלָן שֶׁל הַשְּׂמוּעוֹת

וְקוֹל הָאֲמָהוֹת... הַלוֹחֲשׁוֹת אֶת הַבְּרָכָה.

קול דְּמָמָה דְּקָה עוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם

וְשֵׁר אֵלַי אֶת שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

מִשְׁהוּ קָרוֹב וְטוֹב פּוֹקֵחַ בִּי עֵינַיִם

וְגַם אֲנִי פִתְאֹם רוֹאָה אֶת הַקּוֹלוֹת.

קולות מִתְלַהֲבִים, קולות הַכּוֹאֲבִים

וְקוֹל הַמְּקוּיִם... הַרְעֵבִים לֹאֲהַבָּה

קוֹלָן שֶׁל הַמַּלִּים, קולות שֶׁל תְּהִלִּים

קולות מִתְפַּלְלִים... עוֹלִים מִתּוֹךְ הַנְּשָׁמָה.

יואב גינאי

"אנא בכוח" הוא פיוט קבלי בעל שבע שורות, שבכל אחת שש מילים. האותיות הראשונות של כל המילים יוצרות את שם האל בעל ארבעים-ושתיים האותיות, המובא בקבלה בעקבות מסורת תלמודית. לפי מסורת חז"ל, אחרי שמבטאים את השם המפורש, מוסיפים: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

**אָנָא, בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה.
קִבֵּל רֵנַת עַמְךָ, שְׂגִיבֵנו טְהַרְנוּ נוֹרָא.
נָא גְבוּרָה, דּוֹרְשֵׁי יְחִוּדְךָ כְּבַבְתָּ שְׁמֵרִם.
בְּרַכְסִם, טְהַרְסִם, רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תְּמִיד גְּמֻלָּם.
חֲסִינּוּ, קְדוּשָׁה, בְּרוּב טוּבְךָ נִהַל עֲדָתְךָ.
יְחִידָה, גְּאֻהָה, לְעַמְךָ פְּנֵה, זֹכְרֵי קְדוּשָׁתְךָ.
שׁוּעָתֵנוּ קִבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלָמוֹת.
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֵד.**

שיר שבת

שְׁשֵׁה יָמִים בָּרָא עוֹלָם
לְבַנֵּי אָנוּשׁ בָּנָה בֵּיתֶם
וְלִשְׁבִיעֵי הוֹעִיד רוּחוֹ
שֶׁבֶת יְקוּם לְמִנוּחָתוֹ
נְמוֹג הַיּוֹם - צִלְלִים רְצָדוּ.
נִפְשׁ שְׂדֵה - תְּבוֹאוֹת אוֹסְמוּ.
דָּמַם יוֹם חוֹל - הִרְכִּין רֵאשׁוֹ
כָּרַע בְּפָנָי שֶׁבֶת קָדְשׁוֹ.
גְּוָעָה הִמְיַת - כְּנַף הוֹמִים.
נִבְטוּ שְׁמַיִם - כּוֹכָבִים,
פְּנֵה הַקּוֹר - הַגִּיחַ אוֹר
עִם בּוֹא שֶׁבֶת בְּשִׁיר מְזִמּוֹר.

שייקה פייקוב

צריך לומר את המלה הזאת

צריך לומר את המלה הזאת שוב ושוב

אלהים

עד שהיא תאבד צורה וגוף

עד שהיא תקבל צורה וגוף

צריך לכתב אותה עוד ועוד

אלהים

עד שהיא תתמלא משמעות

עד שהיא תתרוקן משמעות

צריך לומר יהוה אלהינו

צריך לומר יהוה אחד

שמע אלהי

כי צריכים אנחנו

כי צריך אתה

שוב ושוב

עוד ועוד

עד שנתרוקן צורה וגוף

עד שנתמלא צורה וגוף

אבל כמה דורות היא תמתין לנו

עד שנשוב אליה?

עד מתי תחכה?

אלמוג בהר

לוי יהי

עוד יש מפרש לבן באפק

מול ענן שחר כבד

כל שנבקש - לוי יהי.

ואם בחלונות הערב

אור נרות המג רועד

כל שנבקש - לוי יהי.

לוי יהי, לוי יהי

אנא לוי יהי

כל שנבקש - לוי יהי.

מה קול ענות אני שומע

קול שופר וקול תפים

כל שנבקש לוי יהי

לוי תשמע בתוך כל אלה

גם תפלה אחת מפני

כל שנבקש - לוי יהי.

ואם פתאם יזרח מאפל

על ראשנו אור כוכב

כל שנבקש - לוי יהי.

אז תן שלוה ותן גם כח

לכל אלה שנאהב

כל שנבקש - לוי יהי.

נעמי שמר

בנוסף לפיוט "לכה דודי", שבו יש התייחסות לשבת בלשון נקבה, (וכן לכנסת ישראל ולירושלים), מובא כאן הפיוט "על אהבתך אשתה גביעי" הפונה לשבת כאל אהוב ממין זכר. כאשר יום טוב חל בשבת ובקבלת שבת של חול המועד נהוג לומר רק את הבתים המודגשים.

לכה דודי

לְכָה דוּדִי לְקִרְאֵת כְּלָה פָּנֵי שַׁבַּת נְקֻבָּה

שְׁמור וְזָכור בְּדַבּוּר אֶחָד
הַשְּׁמִיעֵנוּ אֵל הַמִּיחָד
יְהוּה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד
לְשֵׁם וּלְתַפְאֵרֶת וּלְתִהְלָה.

לְקִרְאֵת שַׁבַּת לָכוּ וּנְלָכָה
כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה
מֵרֵאשׁ מְקֻדָּם נְסוּכָה
סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה.

מְקַדֵּשׁ מְלֶךְ עִיר מְלוּכָה
קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהִפְכָה
רַב לָךְ שַׁבַּת בְּעֵמֶק הַבְּכָא
וְהוּא יַחְמַל עָלֶיךָ חֲמָלָה.

הַתְּנַעֲרִי מֵעֶפֶר קוּמִי
לְבָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאֵרֶתָךְ עִמִּי
עַל יַד בֶּן יִשְׂרָאֵל הַלְחָמִי [א] אֶל עִיר בֶּן יִשְׂרָאֵל הַלְחָמִי
קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְאָלָה.

הַתְּעוֹרְרִי הַתְּעוֹרְרִי
כִּי בָּא אוֹרְךָ קוּמִי אוֹרִי
עוֹרִי עוֹרִי שִׁיר דְּבָרִי
כְּבוֹד יְהוּה עָלֶיךָ נִגְלָה.

לא תבֹשִׁי וְלֹא תִפְלְמִי
מֵה תִשְׁתַּחֲוֶה וּמֵה תִתְהַמֵּי
בְּךָ יִחַסּוּ עַנְיֵי עַמִּי
וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלְהָה.

והָיָה לְמִשְׁפָּה שְׂאֵסִיף [א] וְהָיָה לְמִנוּסָה שְׂאֵסִיף
וְרָחֲקוּ כָּל מְבַלְעֵיף
יְשִׁישׁ עָלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ
כְּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה [א] כְּמִשׁוֹשׁ חֲתָן וְכִלְהָה]

למִין וּשְׂמֹאל תִּפְרָצִי
וְאֵת יְהוּה תַעֲרִיצִי
עַל יַד אִישׁ בֶּן פְּרָצִי [א] עַל יַד גְּאֹלֶת כָּל יוֹשְׁבֵי אֶרֶצִי
וְנִשְׁמַחָה וְנִגִּילָה.

נוהגים לקום ולפנות אל המערב כמברכים לשלום את השבת הנכנסת.

באִי בְּשָׁלוֹם עֵטַרְת בַּעֲלָה [א] כְּלִילָה]
גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצַהֲלָה
תוֹף אָמוּנִי עִם סִגְלָה
בוֹאִי כְלָה בוֹאִי כְלָה.

ר' שלמה הלוי אלקבץ

ניחום אבלים

עם סיום הפיוט "לכה דודי", ומשקיבלו המתפללים את השבת, נהוג לקבל את פניהם של האבלים בדברי ניחומים:

על פי מסורת עדות המזרח: מִן הַשְּׂמִים תִּנְחַמּוּ.
על פי מסורת אשכנז: הַמְּקוֹם יִנַּחֵם אֶתְכֶם
בְּתוֹךְ שְׂאֵר אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.
[ולא תוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד].

על אהבתך אשתה גביעי

על אהבתך אשתה גביעי
שלום לך, שלום יום השביעי.

ששת ימי מעשה לך כעבדים
אם אעבד בהם אשבע נדודים
כלם בעיני הם ימים אהדים
מאהבתי בך יום שעשועי.

חמדה

שם ידעתי חמדה שלא היתה כמוה,
והזמן ההוא היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות היו מתעצמים לגבה.

והאור הלך מסביב שוטף כנהר לנבע,
וגלגל העין את גלגל החמה חמד.
אז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

הזהירו ראשי השיחים והאור לא ידע שבע,
נתך בגלי הנהר ובכל אדוותיו נצת,
אף ראשי היה בעיניו כתפוח זהב לבלע.

שושני נהר אהבות פערו את פיהן לבלע
את אדוות הנהר בהפזן וגבעול העשב השט,
ואותו היום היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות מתעצמים בתשווקה לגבה
ואז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

דליה רביקוביץ

אצא ביום ראשון לעשות מלאכה
לערוך ליום שבת המערכה
כי האלהים שם שם הברכה
אתה לבד חלקי מכל יגיעי.

מאור ליום קדשי מאור קדושי
שמש וכוכבים קנאו לשמשי
מה לי ליום שני או לשלישי
יסתיר מאורותיו יום הרביעי.

אשמע מבשר טוב מיום חמישי
כי מחרת יהיה נפש לנפשי
בקר לעבודתי ערב לחפשי
קרוא אלי שלחן מלכי ורועי.

אמצא ביום ששי נפשי שמחה
כי קרבה אלי עת המנוחה
אם נע ונד אלך למצא רוחה
ערב ואשכח כל נודי ונועי.

מה נעמה לי עת בין השמשות
לראות פני שבת פנים חדשות
באו בתפוחים הרבו אשישות
זה יום מנוחי זה דודי ורעי.

ר' יהודה הלוי

מזמורי שבת

תהלים צ

מזמור שיר ליום השבת:

טוב להודות ליהוה ולזמר לשמך עליון:
להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות:
עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור:
כי שמחתני יהוה בפעלה במעשי ידיך ארנן:
מה גדלו מעשיך יהוה מאד עמקו מחשבתך:
איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת:
בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און
להשמדם עדי עד:
ואתה מרום לעלם יהוה:
כי הגה איביך יהוה כי הגה איביך יאבדו
יתפרדו כל פעלי און:
ותרם פראים קרני בלתי בשמן רענן:
ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני:
צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה:
שְׁתוּלִים בבית יהוה בחצרות אלהינו יפריחו:
עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו:
להגיד כי ישר יהוה צורי ולא עולתה בו:

תהלים צ

יהוה מלך גאות לבש לבש יהוה עז התאזר

אף תפון תבל בל תמוט:
נכון כסאך מאז מעולם אתה:
נשאו נהרות יהוה נשאו נהרות קולם נשאו נהרות דכים:
מקלות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום יהוה:
עדתך נאמנו מאד לביתך נאווה קדש יהוה לארץ ימים:

מְזִמּוֹר לְדָוִד יְהוָה מִי יִגּוֹר בְּאַהֲלָהָ מִי יִשְׁכֵּן בְּהַר קְדֻשָּׁה: הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק וְדֹבֵר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ: לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה וְחִרְפָּה לֹא נִשְׂא עַל קָרְבוֹ: נִבְּזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת יְרָאֵי יְהוָה יִכְבֵּד נִשְׁבַּע לְהִרְעוֹ וְלֹא יָמַר: כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁפָּה וְשִׁחַד עַל נֶקִי לֹא לָקַח עֲשֵׂה אֱלֹה לֹא יִמוּט לְעוֹלָם:

קדיש אבלים בעמוד XX

בין השמשות

במקום "במה מדליקין"

רב חסדא ורב המנונא, שניהם אמרו: חשבונות של מצווה מותר לחשבן בשבת; ואמר ר' אלעזר: פוסקין צדקה לעניים בשבת; ואמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן: הולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת; ואמר ר' יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן: מפקחין פיקוח נפש בשבת; ואמר רב שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן: הולכין לתיאטראות ולקרקסים לפקח על עסקי רבים בשבת.

על פי בבלי, כתובות, ה"א

השבת עצמה היא משכן – משכן שאנו בונים, משכן בזמן. יש אדם אשר חייו מכוונים על-ידי הצורך להתמודד עם המכשולים הרבים שהחיים מעמידים בפניו; ויש אדם המצליח לעצור את המרוץ ולעמוד דום לנוכח רגע אשר ממנו נשקפת הוויית הנצח [...]. השבת הינה מודעות עמוקה להרמוניה ולאחזות השוררות בין האדם לעולמו.

אברהם יהושע השל, השבת

משמעות המנוחה היא גאולה, לא אגירת כוחות למלאכה חדשה. המלאכה היא פעם בפעם התחלה. יום החול הראשון פותח את השבוע; יום המנוחה חותם אותו. השבת כחג הבריאה היא חג השלמות. כשאנו חוגגים אותו אנו מתעלים בתוך הבריאה אל מעל לבריאה ומעל להתגלות. בעמידה של שבת אין אומרים את הבקשות על צורכי היחיד והציבור כבימי החול. נשארים רק השבח וההודיה. כי בשבת חש הציבור, עד כמה שניתן להטרים תחושה זאת – כנגאל כבר היום. השבת הוא חג של הבריאה, אך של בריאה שנבראה למען הגאולה.

על פי פירוש חוציוני, כנב הגאולה

קדיש דרבנן, ראו עמוד XX

ערבית לשבת ויום טוב

קריאת שמע וברכותיה

ש"ץ: בְּרָכוּ אֶת יְהוָה הַמְבָרֵךְ

נהוג לקוד במילה "ברכו"

הקהל: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד

ש"ץ: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד

ברכת "המעריב ערבים", הברכה הראשונה לפני קריאת שמע

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מַעְרִיב עַרְבִים,
בְּחֻקְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים,
וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים,
וּמַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים,
וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים
בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ, כְּרָצוֹנוֹ.

בוֹרָא יוֹם וְלַיְלָה, גּוֹלָל אוֹר מְפַנֵּי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מְפַנֵּי אוֹר,
וּמַעֲבִיר יוֹם וּמַבְיֵא לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה,
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ.

אֵל חַי וְקַיִם, תָּמִיד יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּעְרִיב עַרְבִים.

נסח חלופי בעמוד XX

ברכת אהבה, הברכה השנייה לפני קריאת שמע

אָהַבְתָּ עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אָהַבְתָּ,
תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדְתָּ.
עַל כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, בְּשִׂכְבְּנוּ וּבְקוֹמָנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ,
וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד,
כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךָ יָמֵינוּ, וּבָהֶם נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה.
וְאָהַבְתָּ לֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הפרשה הראשונה של קריאת שמע

נוהגים לעצום את העיניים ולכסותן בכף היד בעת הקריאה.

בתפילת יחיד | יחידה: **אל מלך נאמן**

הפרשה הראשונה של קריאת שמע

נוהגים לעצום את העיניים ולכסותן בכף היד בעת הקריאה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה | אָחַד:

דברים 1

בלחש בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם
לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתֶךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַחְתֶּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׂכְבְּךָ
וּבְקוֹמְךָ: וְקִשְׁרַתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכַתַּבְתָּם
עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

הפרשה השנייה של קריאת שמע

וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
לְאַהֲבָה אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם:

דברים 10

וַנִּתְּנִי מִטֵּר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפֶּתָּ דַגְנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ
וַיִּצְהַרְךָ: וַנִּתְּנִי עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ:
הִשְׁמַרְוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסִרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא
יִהְיֶה מִטֵּר וְהִיאַדְמָה לֹא תִתֶּן אֶת יְבוּלָהּ וְאֲבַדְתֶּם מִהָרָה מֵעַל
הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם:
וְשִׁמַּתֶּם אֶת דְּבַרֵי אֱלֹהִים עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשֵׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם
לְאוֹת עַל יְדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ:
וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיִמֵי בְנֵיכֶם
עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתַת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם
עַל הָאָרֶץ:

הכרזה השנייה של קריאת שמע – נוסח חלופי

רֵאָה נִתְּנִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע: אֲשֶׁר 7 דברים
אָנֹכִי מֵצוֹן הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכָיו וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו
וּחְקֵיתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחַיִּיתָ וְרַבִּיתָ וּבִרְכָךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה בָּא
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְאִם יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחַתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים
אֲחֵרִים וְעַבַדְתֶּם: הַגִּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבַד תֵּאבְדוּן לֹא תֵאָרִיכּוּ יָמִים עַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָתָּה עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
הַעִידְתִּי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נִתְּנִי לְפָנֶיךָ
הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה אִתָּה וְזָרַעְךָ: לְאַהֲבָה אֶת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַת בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָה בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יְמֵיךָ לְשִׁבְתָּ עַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתַת לָהֶם:

הפרשה השלישית של קריאת שמע

במדבר טו

וַיֹּאמֶר יהוה אל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנִתְּנוּ עַל־צִיצֵת הַכֶּנֶף פָּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת יהוה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֵת כָּל מִצְוֹתַי וְהִייתֶם קַדְשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵהָיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם: אָמֵן

בתפילה בציבור, הש"ץ מסיים | מסיימת: יהוה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵן

הפרשה השלישית של קריאת שמע -- נוסח חלופי

ויקרא טו

וְכִי יָגוּר אִתְּךָ גֵר בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: כְּאֲזַרְחָ מִכֶּם יְהִיֶה לָכֶם הַגֵּר | הַגֵּר אִתְּכֶם וְאַהֲבַתְּ לוֹ כְּמֹדֶךָ כִּי גֵרִים הִיִּיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תַעֲשׂוּ עֹול בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמִּשׁוּנָה: מֵאֲזִנֵי צֶדֶק אֲבִנִי צֶדֶק אֵיפֶת צֶדֶק וְהִנֵּן צֶדֶק יְהִיֶה לָכֶם אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וּשְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל חֻקֹּתַי וְאֵת כָּל מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יהוה:

בתפילה בציבור, הש"ץ מסיים | מסיימת: יהוה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵן

ברכת "גאולה", הברכה הראשונה לאחר קריאת שמע

אָמֵן וְאַמוּנָה כָּל זֹאת, וְקִיָּם עָלֵינוּ,
כִּי הוּא יְהוה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זֹלָתוֹ,
וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ.
הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים,
מְלַכְנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים.
הַעוֹשֶׂה גְדֻלוֹת עַד אֵין חֻקָּה

אָמַת

אָמוּנַתְךָ בְּשַׁבְּעֵי קִיּוּמָהּ

גְּזֵרַת דְּבַרְךָ

הַקְּשַׁבְנוּ וְשָׁמְעֵנוּ

זְכוֹר חֲמֻדָּהּ

שְׁהוּרִים יִרְשׁוּהָ

כְּתוּבָה הִיא לְרֹאשׁ אַרְבָּעָה

מִשְׁעַת נְתִינָתָהּ

שִׁמַּח בָּהּ לֵב יִשְׁוּרוּן.

עֲדָה פְּדִיתָהּ

צְדָקָה קָנִיתָהּ

רוּמַמַת שִׁבְתָּ תִמְיֵד בֵּינֶךָ לְבִינֵינוּ

כִּי בְּשֵׁשֶׁת יָמִים עוֹלָמְךָ תִּכְנַת

וּשְׁבִיעֵי נַחְתָּהּ

לְמַעַן שִׁתְּנִיחַ לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

אֲבוֹת וּבָנִים כְּעָלוּ מִן הַיָּם

בְּגִילָה, בְּרִנָּה,

בְּשִׂמְחָה רַבָּה אָמְרוּ כָלֵם:

נוסח רב סעדיה גאון

מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִימֵם

שִׁירָה שִׁמְעַתָּה עַל

הַיָּם, יַחַד כָּלֵם הוֹדוּ

וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

נוסח רב עמרם גאון

וּנְכַלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר.

הַשָּׁם נִכְשַׁנּוּ בַּחַיִּים,

וְלֹא נָתַן לְמוֹט רַגְלֵנוּ.

הָעוֹשָׂה לָנוּ נְסִים בְּמִצְרַיִם,

אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֲדַמַת בְּנֵי חָם

וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרֹת עוֹלָם.

ישעיה מד

מִקִּים דָּבַר עֲבָדוֹ וַעֲצַת מְלֹאכְיוֹ יִשְׁלִים

הָאָמַר לִירוּשָׁלַם תּוֹשֵׁב וְלַעֲרֵי יְהוּדָה תִּבְנֶינָהּ

וְחֲרֻבוֹתֶיהָ אֶקוּמָם.

וְרֹאוּ בְנוֹתָיו וּבָנָיו גְּבוּרָתוֹ,

שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ,

וּמִלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם.

מִשָּׂה, מִרְיָם וְכָל יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה

בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כָלֵם:

שמות טו

מִי כָמוֹכָה בְּאֱלִים יְהוָה

מִי כָמוֹכָה נֶאֱדָר בְּקִדְּשׁ

נִזְרָא תְהִלּוֹת עֲשֵׂה פְלֹא:

מִלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ [עֲמֹה]

בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מִשָּׂה,

זֶה אֵלֵי עָנוּ וְאָמְרוּ:

שמות טז

יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ישעיה לא

וּנְאֻמָּה, כִּי פָדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב

וּגְאָלוֹ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גּוֹאֵל [גָּאֵל] יִשְׂרָאֵל.

השְׁכִיבֵנו יהוה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ לְחַיִּים.
וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמָה, וְתַקְּנֵנוּ בְּעֶצֶה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ,
וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ, וְהִסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב,
דָּבָר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן, וְהִסֵּר שְׁטֵטָה מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ
וְהִרְחַק מִמֶּנּוּ עוֹוֹן וּפֶשַׁע, וּבְצֹל כְּנַפְיֶךָ תִּסְתִּירֵנוּ,
כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמְצִילֵנוּ אַתָּה, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה.
וּשְׁמוֹר צְאֲתָנוּ וּבּוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.
וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמָה.

נִשְׁכָּבָה בְּשָׁלוֹם וְנִקְיָצָה בְּשָׁלוֹם וּפְחַד
בְּלִילוֹת אֵל יִמְשַׁל בְּנוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה
יהוה, הַפּוֹרֵשׁ סֶכֶת שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, מִנְּחָם צִיּוֹן וּבּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם.
מן הגניזה

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה,
הַפּוֹרֵשׁ סֶכֶת שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל
וְעַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם וְעַל יְרוּשָׁלַיִם.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת: אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי:
עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ:
אֵל יִתֵּן לַמּוֹט רִגְלֶךָ אֵל יָנוּם שְׁמֶרְךָ:
הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ:
יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכְּכָה וַיִּרְחַ בַּלְיָלָה:
יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ:
יְהוָה יִשְׁמֹר צְאֲתֶךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

תהלים נבא

בשבת:

וּשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת,
לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם:
בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָשׁ:

שמות לא

וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶת מַעֲדֵי יְהוָה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

חצי קדיש

נסח אשכנז

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא.

בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתָהּ וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן
וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבַזְּמַן קָרִיב, וְאָמְרוּ: אָמֵן.

הקהל והש"צ יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא.

יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא הַקְּהֵל: בְּרִיךְ הוּא.

לְעֵלְא מִן כָּל (בשבת שובה לְעֵלְא לְעֵלְא מְכַל) בְּרִכְתָּא וְשִׁירְתָּא
וְנַחְמָתָא וְנַחְמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ: אָמֵן.

על פי נסח עדות המזרח

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא.

בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתָהּ וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ וַיִּצְמַח פְּרָקְנָהּ וַיִּקְרַב
קֶץ מְשִׁיחָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בְּעַגְלָא וּבַזְּמַן קָרִיב, וְאָמְרוּ: אָמֵן.

הקהל והש"צ יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא.

יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא.

לְעֵלְא מִן כָּל בְּרִכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ: אָמֵן.

תפילת עמידה

נהוג לפסוע שלוש פסיעות אחורה ואחר כך שלוש פסיעות קדימה.
עמידה ליום טוב תופיע במהדורה השלמה.
לתפילות אישיות לאמירה במהלך העמידה ולאחריה, ראו עמודים XX

תהלים נא

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

א. אבות ואמהות

נהוג לכרוע ולקוד בתחילתה ובסופה של הברכה

שֶׁבֶת הִיא מִלְזַעֵק הַיּוֹם,
לְבִי רוֹצֵה לְשִׁיר תּוֹדָה,
וּבְכָל מִהְמוֹרוֹת חַיִּי
לְרֵאוֹת בְּרָכָה, גַּם אִם חִידָה.
כִּי רְפוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא,
וְהִישָׁעָה כְּהֶרֶף עֵינַי,
וְלֹא אֶחְדַּל מִלְקוּוֹת
גַּם עַת אֶמְזַג אֶת כּוֹס הַיַּיִן.
שֶׁבֶת הַיּוֹם. לֹא אֲבַקֵּשׁ.
הַיּוֹם אוֹדָה עַל מַה שֵּׁשׂ.
אֶךְ גַּם הַיּוֹם שִׁמְעָה, אֵלַי,
הַד רַחֵשׁ חַל שְׁבָקוּלִי.

הרב עודד מזור

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ,
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְשָׂרָה, אֱלֹהֵי יִצְחָק וְרִבְקָה,
וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, לְאֵה וְרַחֵל,
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיּוֹן,
גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכֹּל,
זוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וְאִמָּהוֹת,
וּמְבִיא גְּאֻלָּה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה.

יש המוסיפים
את שמות
האמהות, בלתי
ולקפה.

בשבת שובה זכרנו לחיים, מְלַךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים,
וּכְתַבְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

מְלַךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מַגֵּן אַבְרָהָם וּפּוֹקֵד שָׂרָה.

ב. גבורות

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי,
מַחִיָּה הַכֹּל [אוּ מְחַיֵּם] אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ

מִשְׁמִינֵי עֲצַרֵת מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם. מֵא' שֶׁל פֶּסַח מוֹרִיד הַטָּל.

מִכְלִפֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחִיָּה הַכֹּל [אוּ מְחַיֵּם] בְּרַחֲמִים רַבִּים,

סוּמָךְ נוֹפְלִים וְרוּפָא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים,
וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר.
מִי כְמוֹךָ בַעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ,
מְלַךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה.

בעשרת ימי תשובה מי כמוך אב הרחמים, זוכר יצוריו לחיים ברחמים.

וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת הַכֹּל [א] מֵתִים]
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְחַיֶּה הַכֹּל [א] הַמֵּתִים].

ג. קדושת השם

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָאֵל הַקְּדוֹשׁ (בשבת שובה המלך הקדוש).

ד. קדושת היום

וּמֵאַהֲבַתְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
שָׂאֵהֲבֵת אֶת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ
וּמְחַמְלֵתְךָ מִלְכֵנוּ שְׁחַמְלֵת
עַל בְּנֵי בְרִיתְךָ,
נִתַּתְּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה בְּאַהֲבָה.
לְגַדְלָה וְלַגְבוּרָה,
לְקַדְשָׁה לְמִנוּחָה,
לְעִבּוּדָה וּלְהוֹדָאָה,
לְאוֹת וּלְבְרִית וּלְתַפְאֲרָתְךָ,
וּלְתֵת לָנוּ בְּרַכָּה וְשָׁלוֹם
מֵאַתָּה.

נוסח רב עמרם גאון

אַתָּה קְדוֹשֵׁת אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ,
תְּכַלִּית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ,
וּבִרְכָתוֹ מִכָּל הַיָּמִים,
וְקַדְשָׁתוֹ מִכָּל הַיָּמִים.
וְכֵן כְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם:
וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ
כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכָל מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

בראשית ב

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ, רְצֵה בְּמִנוּחַתֵּנוּ,
 קִדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ,
 שְׂבַעֲנוּ מְטוֹבָה וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ,
 וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת.
 וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שֶׁבֶת קִדְּשָׁה,
 וְיִגְוַחוּ בָּהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי שְׁמֶךָ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

ה. עבודה

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וּתְפַלְתֵם בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל,
 וּתְהִי לְרִצּוֹן תְּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.
 וְשִׁכַן בְּצִיּוֹן וְיַעֲבֹדוּךָ עֲבָדֶיךָ בִּירוּשָׁלַיִם.

בשבת ראש חודש ובשבת המועד

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ,
 יַעֲלֶה וְיִבֵּא וְיִגְיַע וְיִרְאֶה
 וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוֹרֵנוּ וּפְקוּדוֹנֵנוּ
 וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ, וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קִדְּשָׁה,
 וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ,
 לְפָלִיטָה לְטוֹבָה, לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. בְּיוֹם:

בראש חודש ראש החודש הַזֶּה

בפסח חג המצות הַזֶּה

בסוכות חג הסוכות הַזֶּה.

זְכַרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה,

וּפְקוּדוֹנוֹ בּוֹ לְבִרְכָה,

וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.

וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִים חוּס וְחַנּוּן

וּרְחַם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,

כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וּרְחוּם אַתָּה.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְבָה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּחְזִיר שְׂכִינְתוֹ וְעִמּוֹ לְצִיּוֹן
[אוֹ שְׂאוֹתָהּ לְבָדָהּ בִּירְאָה נְעֻבֹד]

1. הודאה

נהוג לכרוע ולקוד ב"מודים".

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֵלֵהי אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
צוּר חַיֵּינוּ, מִגֵּן שְׂעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר.
נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ,
וְעַל נְשְׂמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל נְסִיךָ שְׂבָכָל יוֹם עִמָּנוּ,
וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבָכָל עֵת, עָרֵב וּבִקֵּר וְצַהֲרִים.
הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהִמְרַחֵם כִּי לֹא תִמּוּ חֲסָדֶיךָ,
מִעוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ.

בחנוכה:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנְּחֻמוֹת
שְׂעֵשִׂית לְאֲבוֹתֵינוּ וְלְאֲמוֹתֵינוּ, בְּיָמִים הֵם וּבְזִמְנֵן הַזֶּה.

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, חשמונאי ובניו, כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך. אתה ברחמיה הרבים עמדת להם בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וזדים ביד בני בריתך, וכה עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה. ואחר כן באו בניך לדיבר בירתך ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך. וקבעו שמונת ימי חנכה אלו, להודות ולהלל לשמך הגדול. וכשם שעשית נסים לראשונים, כך תעשה לאחרונים. ותושיענו בימים האלו כבימים ההם.

ירושלים כשפורים (ט"ו באדר) חל בשבת, אומרים על הנסים בעמוד XX.

וְעַל כָּלֵם יִתְבַּרְךָ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ תְּמִיד, לְעוֹלָם וָעֶד.

בשבת שובה וכתב לחיים טובים כל בני בריתך.

וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה, וַיְהִלְלוּ אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת,
הָאֵל יְשׁוּעַתָּנוּ וְעֲזָרְתָּנוּ סֵלָה.

נוהגים לכרוע ולקוד ב"ברוך אתה ה'" החותם את ברכת הודאה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֵךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת.

ז. ברכת שלום

שְׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תְּשִׁים לְעוֹלָם,
כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֲדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם.
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל הָעַמִּים
בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשְׁלוֹמָה.

בשבת שובה בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב
לפניה, אנחנו וכל עמך בית ישראל [עם כל באי עולם], לחיים
טובים ולשלום.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם.

בְּתַר צְלוֹתָא: הַתִּיחַדוֹת שֶׁאֲחֵרֵי הַתְּפִילָה

אֱלֹהֵי, נִצַּר לְשׁוֹנֵי מִרְעַע וְשִׁפְתֵי מִדְּבַר מְרָמָה,
וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַדִּים, וְנַפְשֵׁי כְּעַפָּר לְכָל תְּהִיָּה.
פִּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי,
וְכָל הַחַוְשָׁבִים עָלַי רָעָה, מְהֵרָה הִפֵּר עֲצָתָם וְקִלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם.
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ,
עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְּךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתְךָ,
לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנֵי.
יְהִיו לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי.

על פי בבלי, נוסח ז'

ההוג לפסוע שלוש פסיעות אחורה ולהשתחוות לשלושה כיוונים – שמאלה, ימינה וקדימה.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם (בשבת שובה השלום) בְּמְרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
עָלֵינוּ, עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, וְאָמְרוּ: אָמֵן.

תפילה לשלום, על פי רבי נחמן מברסלב

בְּרָגְעֵי הַדְּמָמָה הַגְּדוֹלָה,
כְּשֶׁאֲנִי מִתְבוֹנֵנִים בַּדְּבָרִים
שֶׁאֵין הֶפֶה זָכַל לְאִמְרָם –
אוֹתָהּ שְׁעָה בָּאוּ וְנִעְמִיק
אֶת הָרְאִיָּה הַנְּתוּנָה לָנוּ.
נִסְתַּכַּל בָּנוּ פְּנִימָה.
נִעְלָה חַיֵּינוּ כְּדֶרֶךְ שְׁמַעֲלִים
דְּלֵי מִן הַבָּאָה.
מִצָּוָה עָלֵינוּ לְבוֹא
לְכָלֵל הַפְּרָה שֶׁל עֲצֻמְנוּ.
מִצָּוָה עָלֵינוּ לְאַזְנוֹן אֶת
הַכַּחוֹת הַפּוֹעֲלִים בְּנַפְשָׁנוּ.

על פי מרדכי מרטין בובר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי
אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ,
שֶׁתְּבַטֵּל מִלְחָמוֹת
וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים מִן הָעוֹלָם
וְתִמְשִׁיךְ שְׁלוֹם גָּדוֹל וְנִפְלָא בְּעוֹלָם
וְלֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חָרֵב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה.
רַק יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל
הָאֲמַת לְאֲמַתוֹ
אֲשֶׁר לֹא בָּאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם
בְּשִׁבִיל שְׂנְאָה וְקִנְאָה
וְקִנְטוֹר וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים.
רַק בָּאנוּ לְעוֹלָם
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת הַטוֹב וְהַיָּשָׁר לְפָנֶיךָ.
וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ וַיִּקְּם בָּנוּ מִקְרָא שְׁפִתוֹב.
וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאַרְץ וּשְׁכִבְתָּם וְאֵין מַחֲרִיד
וְהַשְׁבִּתֵי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ
וְחָרֵב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם.
וַיִּגַּל כַּמִּים מִשְׁפָּט, וְצָדְקָה כְּנַחַל אֵיתָן.
כִּי מִלְּאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְהוָה כַּמִּים לֵיָם מְכַסִּים.

ויקרא ט

ישעיה יא

וַיִּכְלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם:
 וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
 וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:
 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ:
 כִּי בּו שְׁבַת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ברכה אחת מעין שבע

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַתָּה אֲבוֹתֵינוּ וְאַמּוֹתֵינוּ,
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵנוּ וְשָׂרָה, אֱלֹהֵי יִצְחָק וְרַבֵּקָה,
 וְאַתָּה יַעֲקֹב, לֵאמֹר וְרַחֵם.
 הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיּוֹן, קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
 מְגַן אָבוֹת וְאַמָּהוֹת בְּדָבָרוֹ,
 מְחַיֶּה הַפֶּל [אוּ מֵתִים] בְּמֵאמְרוֹ
 הָאֵל (בשבת שובה המילה) הַקְּדוֹשׁ שְׂאִין כְּמוֹהוּ,
 הַמְּנַיֵחַ לְעַמּוֹ בַּיּוֹם שְׁבַת קְדָשׁוֹ,
 כִּי בָם רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם.
 לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחָד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִידָה.
 מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם,
 מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי
 וּמְנַיֵחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם מְדֻשָּׁנֵי עֲנָג, זָכָר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
אֱלֹהֵינוּ וְאַתָּה אֲבוֹתֵינוּ וְאַמּוֹתֵינוּ, רָצָה בְּמִנוּחָתֵנוּ. קְדָשׁוֹ
 בְּמִצְוֹתָיִךְ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שְׂבַעְנוּ מִטּוֹבָךָ וְשִׂמְחָנוּ
 בְּשִׁשְׁעֶתֶךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן שְׁבַת קְדָשְׁךָ, וַיְנוּחוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת.

קדיש שלם ראו עמ' XX

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רָעִי לֹא אֶחָסֶר:
 בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי:
 נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צְדָק לְמַעַן שְׁמוֹ:
 גַּם כִּי אֵלֶּךְ בְּגִיא צַלְמוֹת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עֲמַדִּי
 שְׁבִטָּהּ וּמִשְׁעֲנֵתָהּ הִמָּה יִנְחַמְנִי:
 תַּעֲרֶה לִפְנֵי שְׁלֶחֶן נֶגְד צוּרֵי
 דִּשְׁנֵת בְּשֶׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה:
 אֵף טוֹב וְחָסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיִּי
 וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה לְאָרְךָ יָמִים:

מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים אֲהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב:
 נֶצַח לְשׁוֹנֵה מִרְעַ וּשְׁפֹתֶיהָ מִדְּבַר מִרְמָה:
 סוֹר מִרְעַ וְעֵשָׂה טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפֶהּ:

ספירת העומר, ראו עמוד XX.

מא' באלול עד הושענא רבה

לְדָוִד יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעֵי מַמִּי אִירָא יְהוָה מְעוֹז חַיִּי מִמֵּי אֶפְתָּח: בְּקֶרֶב עַלִּי
 מִרְעִים לְאֶכַל אֶת בְּשָׂרֵי צָרִי וְאִיבֵי לִי הִמָּה כְּשִׁלּוֹ וְנִפְלוֹ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה
 לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטָח: אַחַת שְׂאֵלְתִי מֵאֵת
 יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שְׁבִתִּי בְּבֵית יְהוָה כָּל יְמֵי חַיִּי לַחַזוֹת בְּנִעֻם יְהוָה וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכְלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֶכֶה בְּיוֹם רָעָה יִסְתַּרְנִי בְּסֶתֶר אֶהְלוֹ בְּצוּר יְרוּמָמִנִי:
 וְעֵתָה יְרוּם רֹאשִׁי עַל אִיבֵי סְבִיבוֹתַי וְאֲזַבְחָה בְּאֶהְלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אֲשִׁירָה
 וְאֲזַמְרָה לִיהוָה: שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחַנּוּנִי וְעֲנֵנִי: לֵךְ אָמַר לְבִי בְקֶשׁוּ פְּנֵי
 אֶת פְּנֵיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ: אֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי אֵל תֵּט בְּאֵף עֲבֹדֶךָ עֲזַרְתִּי הִיִּית׃
 אֵל תִּשְׁשֵׁנִי וְאֵל תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וִיהוָה יִאֲסֹפֵנִי: הוֹרְנִי
 יְהוָה דְרָכֶךָ וּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרִי: אֵל תִּתְנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרִי כִּי קָמוּ
 בִּי עֲדֵי שָׂקָר וּפִיחַ חָמָס: לוֹיֵלֵא הָאֲמַנְתִּי לְרֵאוֹת בְּטוֹב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים: קְוֶה
 אֵל יְהוָה חֲזֹק וְיִאֲמָץ לְבָבְךָ וְקַוֶּה אֵל יְהוָה:

עלינו לשבח לאדון הכל,

לתת גדלה ליוצר בראשית,

שנתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו,

[א] שִׁבְחָךְ בָּנוּ לִיְחִיד אֶת שְׁמוֹ וְקִרְבָּנוּ לְעִבּוּדְךָ

ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים |

כורעות ומשתחוות ומודות

לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא,

שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ,

ומושב יקרו בשמים ממעל, ושכינת עזו בגבהי מרומים.

הוא אלהינו, אין עוד. אמת מלפנו, אפס זולתו,

כפתוב בתורתו: וידעת היום והשבת אל לבבך כי יהוה הוא

האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד:

נרמ"ד

על כן נקנה לך יהוה אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזך,

להעביר גלולים [א] רשעות] מן הארץ, והאילים כרות יפרתו

[א] והאילים כרות תפרת], לתקן עולם במלכות שדי.

וכל בני בשר יקראו בשמה, להפנות אליה כל רשעי ארץ.

כפירו וידעו כל יושבי תבל,

כי לך תכרע כל ברה, תשבע כל לשון. לפניה יהוה

אלהינו יכרעו ויפלו, ולכבוד שמה יקר יתנו,

ויקבלו כלם את על מלכותה, ותמלך עליהם

מהרה, לעולם ועד.

כי המלכות שלך היא, ולעולמי עד תמלך בכבוד, כפתוב בתורתך:

יהוה ימלך לעולם ועד: ונאמר: והיה יהוה למלך על כל הארץ

ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד:

שמות טו
זכריה יד

עלינו לשבח ליפעת תבל
לפעל ולעמל לתקון עולם

כי בכחנו לבנות ולתקן
ובידינו להצמיח גאלה.

ביום ההוא ישכנו לבטח
כל באי עולם.

מרשה פלק

עלינו לשבח לבורא הכל
שנתן חלקנו במעשה בראשית
להודות על שאנו בני אדם –
זרועות לחבק מלא יפי העולם:
שלמד לבנו לבחון
רעד נר נשמתנו
בשאון ההמון:

ראנחנו נורעים ומשתחיים ומודים
על המתנה הזו שנקראת חיים
שיתקדשו אם בחסד נבחר:

במקום קדיש – כשאר מניין

לזכר גבר שהלך לעולמו
אל אלהי הרוחות
אשר בידך נפשות החיים והמתים
פנה היום בחסד וברחמים
אל תפלתני לזכר יקירי.
זכר-נא את כל החסד והטוב
שעשה בעולם החיים.
תן לו מנוחה נכונה
תחת פנפי השכינה
וצרר בצרור החיים את נשמתו.

אנו עומדים לפניך בתפלה
שפתינו נפתחות למלים של תורה
כל עצמותינו אומרות מי כמוך
מציל עני ואביון מגוזלו
ככתוב בתורתך
"וידעת היום והשבות אל לבבך":

ראנחנו מקבלים
בידינו אלה לפתוח דרכים
ללכת בדרכיך דרכי האלהים.

הרב דן פרת

לזכר אישה שהלכה לעולמה
אל אלהי הרוחות
אשר בידך נפשות החיים והמתים
פנה היום בחסד וברחמים
אל תפלתני לזכר יקירתי.
זכר-נא את כל החסד והטוב
שעשתה בעולם החיים.
תן לה מנוחה נכונה
תחת פנפי השכינה
וצרר בצרור החיים את נשמתה.

יתגדל ויתקדש שמה רבא. עשה שלום [בשבת שובה השלום] במרומו
הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל / ועל כל יושבי תבל /
ואמרו: אמן.

הרב דב אדלשטיין

זרים 1

נוסח אשכנז

יתגדל ויתקדש שמה רבא.

בעלמא די ברך כרעותה, וימליך מלכותה בחיכון וביומיוון
ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו: אמן.

הקהל והש"ץ יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

תברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה
דקדשא, בריך הוא. לעלא מן כל (בשבת שובה לעלא לעלא מכל) ברכתא
ושירתא, תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו: אמן.

יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו: אמן.

נהוג לפסוע שלוש פסיעות אחורה ולקוד בעת אמירת השורה האחרונה "עושה שלום" לשלושה
כיוונים – שמאל, ימין וקדימה:

עושה שלום (בשבת שובה השלום) במרומיו הוא יעשה שלום עלינו, על כל
ישראל ועל כל באי עולם, ואמרו: אמן.

על פי נוסח עדות המזרח

יתגדל ויתקדש שמה רבא.

בעלמא די ברך, כרעותה וימליך מלכותה ויצמח פקנה ויקרב קץ משיחה
בחיכון וביומיוון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו: אמן.

הקהל והש"ץ יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

תברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה
דקדשא, בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא
דאמירן בעלמא, ואמרו: אמן.

יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים ושבע וישועה ונחמה ושיזבא ורפואה וגאולה
וסליחה וכפרה, ורוח והצלה לנו ולכל עמו ישראל, ואמרו: אמן.

נהוג לפסוע שלוש פסיעות אחורה ולקוד בעת אמירת השורה האחרונה "עושה שלום" לשלושה
כיוונים – שמאל, ימין וקדימה:

עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו,
על כל עמו ישראל ועל כל באי עולם, ואמרו: אמן.

בכסלו וטבת, החודשים שבהם היום הוא הקצר ביותר בשנה, יש המוסיפים

ישעיהו ט

קוּמִי אוּרִי כִּי בָּא אוֹרְךָ וּכְבוֹד יִהְיֶה עִלְיֶךָ זָרַח:
כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ וְעֶרְפֶּל לְאֲמִים וְעִלְיֶךָ
זָרַח יִהְיֶה וּכְבוֹדוֹ עִלְיֶךָ יִרְאֶה: וְהִלְכּוּ גוֹיִם לְאוֹרְךָ
וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זָרַחךָ: לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר
יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לַיְלָא יִאִיר לָּךְ וְהָיָה לָּךְ יְהוָה לְאוֹר
עוֹלָם וְאֱלֹהֶיךָ לְתַפְאֲרָתְךָ: לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשׁ
וַיִּרְחַף לֹא יֵאָסֵף כִּי יִהְיֶה לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם
וְשִׁלְמוֹ יָמֵי אָבְלָךָ:

בשבת תקומה, השבת שבין יום הזיכרון לשואה ולגבורה ובין
יום הזיכרון וחג העצמאות

זכריה ט

כֹּה אָמַר יְהוָה שְׁבִתִי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ:
יְרוּשָׁלַיִם וְנִקְרָאָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הָאֱמֶת וְהָרַ יְהוָה
צְבָאוֹת הָרַ הַקֹּדֶשׁ: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִשְׁבוּ
זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאִישׁ מְשַׁעֲנֵתוֹ
בְּיָדוֹ מֵרֵב יָמִים: וּרְחֹבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ יְלָדִים
וַיְלֻדוּת מְשֻׁחָקִים בְּרַחֲבֹתֶיהָ: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
כִּי יִפְלֹא בְעֵינַי שְׂאֵרֵיט הָעָם הַזֶּה בְּיָמִים הָהֵם
גַּם בְּעֵינַי יִפְלֹא נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת: כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת הַנְּנִי מוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי מֵאֶרֶץ מִזְרַח וּמֵאֶרֶץ
מְבֹאֵה הַשֶּׁמֶשׁ: וְהִבֵּאתִי אֹתָם וְשָׁכְנוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם
וְהָיוּ לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לְאֱלֹהִים בְּאַמֶּת
וּבְצִדְקָה:

תהלים קנ"ו

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּחֻלְמִים: אֲזַי יִמְלֹא
שְׁחוֹק פִּינּוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ בְּרִנָּה אֲזַי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים:
הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאֲפִיקִים
בְּנִגְבִּי: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלּוֹךְ יֵלֵךְ וּבְכֹה נִשְׂא מִשֶּׁךְ הַזֹּרֵעַ בֹּא
יָבֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמֵתוֹ:

מזמור כז (מא' באלול ועד הושענא רבה) בעמוד XX

מזמור קל (בשבת שובה) בעמוד XX

עוֹשֶׂה הַשְּׁלוֹם,

בְּרַךְ נָא אֶת עֲבוֹדַת
קִדְשֵׁנוּ בְּעֶרֶב שַׁבַּת זֶה.
הָאֵר נָא אֶת עֵינֵינוּ כְּדֵי
שִׁיחֲזוּ בְּכֹחַ הַמּוֹרָה לָנוּ
אֶת דְּרָכֵנוּ וְהִנְגִּילָה לָנוּ בְּכָל
סִדְרֵי הַשָּׁבַע, מֵהַכּוֹכָב
הַרְחוֹק בְּיוֹתֵר וְעַד פְּנִים
נִשְׁמַתְנוּ. הַשְּׁרָה מְרוֹחְךָ עַל
לִבֵּנוּ לְעוֹרֵר בָּנוּ אֶת אֲהַבַּת
אֱלֹהִים וְלַעֲשׂוֹת אֶת
רְצוֹנְךָ לְחַק מִיָּנֵנוּ. תָּן נָא
לָנוּ נְחִמָּה לְעַת יָגוֹן, כַּחוֹת
לְעַת צָרָה, וְאֶת הָאֲמֶץ
לְשִׁרַת אוֹתְךָ בְּכָל דְּרָכֵינוּ.
יְהִי רְצוֹן שְׁמִלּוֹת תְּפִלַּתְנוּ
וּמִחְשָׁבוֹת לִבֵּנוּ הַדּוֹמָמוֹת
יִשְׁמְעוּ, אֲתָה ה' אֱלֹהִים
בוֹרְאָנוּ וְגוֹאֲלָנוּ. אָמֵן.

בהדרת קודש

אָדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מְלֶךְ
 בְּטָרֵם כָּל יַצִּיר נִבְרָא.
 לַעֲת נַעֲשֶׂה בְּחַפְצוֹ כֹּל
 אֲזִי מְלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא.
 וְאַחֲרֵי כִכְלוֹת הַכֹּל
 לְבַדּוֹ יְמַלֶּךְ נִזְרָא.
 וְהוּא הָיָה וְהוּא הָיָה
 וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאָרָה.
 וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי
 לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחֲבִירָה.
 בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית
 וְלוֹ הָעֹז וְהַמְשָׁרָה.
 וְהוּא אֵלֵי וְחַי גּוֹאֲלֵי
 וְצוֹר חֲבָלֵי בְיּוֹם צָרָה.
 וְהוּא נָסִי וּמְנוֹס לִי
 מִנֵּת כּוֹסֵי בְיּוֹם אֶקְרָא.
 בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי
 בְּעַת אִישׁוֹן וְאַעֲיָרָה.
 וְעַם רוּחֵי גּוֹיָתִי
 אֲדַנִּי לִי וְלֹא אִירָא.

יִגְדֵּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח
 נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוֹתוֹ.
 אֶחָד וְאֵין יְחִיד כְּיַחֲוֵדוֹ
 נַעֲלָם וְגַם אֵין סוּף לְאַחֲדוֹתוֹ.
 אֵין לוֹ דְמוּת הַגּוֹף וְאֵינוֹ גּוֹף
 לֹא נַעֲרֹךְ אֵלָיו קִדְשָׁתוֹ.
 קִדְמוֹן לְכֹל דְּבַר אֲשֶׁר נִבְרָא
 רֵאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ.
 הֵנוּ אָדוֹן עוֹלָם, וְכֹל נוֹצָר
 יוֹרָה גְּדֻלָּתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ.
 שְׁפַע נְבוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֶל
 אַנְשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאָרָתוֹ.
 לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד
 נְבִיא וּמְבִיט אֶת תְּמוֹנָתוֹ.
 תּוֹרַת אֱמֶת נִתַּן לְעַמּוֹ אֵל
 עַל יַד נְבִיאָו נֶאֱמַן בֵּיתוֹ.
 לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יִמִּיר דָּתוֹ
 לְעוֹלָמִים לְזוֹלָתוֹ.
 צוּפָה וְיוֹדֵעַ סִתְּרֵינוּ
 מְבִיט לְסוּף דְּבַר בְּקִדְמוֹתוֹ.
 גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעֵלוֹ
 נוֹתֵן לְרֹשֶׁע רַע כְּרֹשְׁעָתוֹ.
 יִשְׁלַח לְקוֹץ יָמִים גְּאֻלָּתוֹ [א] מִשִּׁיחֲנוּ
 לְפָדוֹת מִחֲכֵי קֶץ יְשׁוּעָתוֹ.
 חַיִּים מְכַלְכֵּל [א] מֵתִים יַחֲיֶה [א] אֵל בְּרַב חֶסְדּוֹ
 בְּרוּךְ עַדִּי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ.

דניאל בן יהודה הדיין